

География и регионална политика

Образователно –квалификационна степен: бакалавър

Професионална квалификация: ГЕОГРАФ

Форма на обучение и продължителност: редовна, четири години / 8 семестъра/

Квалификационната характеристика, учебният план и учебните програми на специалност "География и регионална политика" са в съответствие със Закона за Висшето образование и Правилниците на университета. Обучението по специалността в образователно-квалификационна степен "Бакалавър" е четири учебни години с общ хорариум 7260 часа, което отговаря на 240 ECTS кредита в съответствие с държавните изисквания /Чл. 44 а от Закона за изменение и допълнение на ЗВО - ДВ бр. 48/04.06.2004 г. и Наредба № 21 от 30.09.2004 г. за прилагане на система за натрупване и трансфер на кредит във висшите училища - ДВ, бр.89/12.10.2004/. Специалността е от Професионално направление 4.4 Науки за Земята към катедра „География, екология и опазване на околната среда”, което е акредитирано до 2025 г. с оценка 9.08 и провежда обучение в ОКС "Бакалавър" и "Магистър" и ОНС „Доктор”.

Обучават се студенти от всички региони на страната и от други държави.

Образователни цели

В съответствие с чл. 9, ал. 2 от Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на ОКС - Бакалавър, Магистър и Специалист /ДВ. бр.76 от 6.08.2002 г./ обучението по специалността трябва да осигурява:

1. Задълбочена научно-теоретична и специализирана подготовка по специалността;
2. Усвояване основите на научноизследователската и научно-приложната дейност;
3. Условия за образователна мобилност на студентите, в т. ч. Международна сравнимост на получаваните знания и придобитите умения;
4. Развитие на способности за адаптация в условията на социални, икономически и технологични промени.

Основна цел на обучението в тази бакалавърска програма е да осигури на завършващите разширени и задълбочени теоретични и фактологични знания в областта на географията и регионалната политика, в съответствие със съвременните постижения на географската наука и практика, и с изисквания за придобиване на **знания**:

- за природни и социално-икономически обекти, явления, процеси и системи и регионалните им особености;
- за картиране и картографиране, за интерпретация и извършване на анализи, оценки и прогнози.

Програмата дава възможност за формиране на **умения** за:

- самостоятелно интерпретиране на придобитите знания, като ги свързва с прилагането на факти, чрез критично възприемане, разбиране и изразяване на теории и принципи;
- владееене на методи и средства, позволяващи решаване на сложни задачи;
- прилагане на логическо мислене и проявява новаторство и творчески подход при решаване на нестандартни задачи.

Организация на обучението

Основна предпоставка за постигане на образователните цели е структурата и съдържанието на учебния план. Той е разработен в 8 семестъра и включва задължителни, избираеми и факултативни дисциплини.

Задължителните учебни дисциплини са свързани с придобиване на обща и специализирана подготовка, осигуряваща професионални компетенции в областта на географията и географските изследвания. Фундаментална теоретическа и професионално-практическа подготовка се осъществява по основни природни и социално-икономически дисциплини – геоморфология, картография, климатология, хидрология, почвознание, биогеография, ландшафтознание, география на населението и селищата, на производството и обслужващата сфера, политическа география, основи на икономическата и социалната география, теоретични основи на географските изследвания, география на страните и др.

Избираемите учебни дисциплини са свързани със специфични области и проблеми на природната и социално-икономическата география на България и света; на географските

информационни системи и тематичната картография, на планирането, регионалната политика и териториалното устройство, на политиката по използване и опазване на природните ресурси; оценка на условията и риска от природни бедствия и управление на риска, регионалната политика при решаване на глобални проблеми и промени и др., както и с някои природо-математически дисциплини като геология, геофизика, геохимия, математика, информатика, статистика и др.

Факултативните учебни дисциплини са 180 часа и дават възможност за получаване на допълнителните знания във всички останали научни области.

Специализираната подготовка се реализира в задължителните и избираемите учебни дисциплини и в учебна практика, изграждащи оптимална образователна среда, стимулираща професионалното общуване на високо научно ниво и даваща възможност за творческа изява и използване на съвременни методи на обучение, съобразени с най-добрите педагогически технологии в страната и чужбина, съвременен информационно осигуряване на учебния процес, планирането и поддържането му в съответствие с целите и задачите на обучението.

Студентите се дипломират след полагане на Държавен изпит - писмен или разработка и защита на дипломна работа.

Периодично се актуализира учебната документация, в унисон със съвременните тенденции в развитието на географската наука, теория и практика. Осигуряват се възможности за международна и междууниверситетска мобилност на студентите.

Важни условия за постигането на целите на бакалавърската програма са богатия педагогически, научно-изследователски и практически опит на преподавателите, осигуряващи обучението. Наличието на лекционни и компютърни зали, съвременен лицензиран, специализиран и образователен софтуер и богат библиотечен фонд гарантират високото ниво на обучението в програмата. При обучението се използват различни познавателни методи – беседа и дискусия, разработване на задачи и мултимедийно презентиране, методите на електронното обучение и др.

Обхват на професионални компетенции

Бакалавърската програма дава възможност за формиране на лични и професионални компетентности:

1. Самостоятелност и отговорност – способност за административно управление; отговорност при вземане на решения в сложни условия; творчество и инициативност в управленската дейност; оценка на необходимостта от обучение на другите с цел повишаване на екипната ефективност.

2. За учене – самооценка на собствената си квалификация, чрез преценка на придобитите до момента знания и умения, и разширяване, и актуализиране на професионалната си квалификация;

3. Комуникативни и социални – формулира и излага ясно и разбираемо идеи, проблеми и решения; изразява отношение и разбиране по обсъждани въпроси; използва методи, основани на качествени и количествени описания и оценки; проявява широк личен мироглед и показва разбиране и солидарност с другите;

4. Професионални – събира, класифицира, оценява и интерпретира информация от професионалната си област с цел решаване на конкретни задачи и проблеми; прилага придобитите знания и умения в нови или непознати ситуации; проявява способност да анализира в по-широк или интердисциплинарен контекст; формира и изразява собствено мнение по проблеми от обществен и етичен характер; формулира предложения за управленски решения и политика на регионално и локално ниво.

Възможности за реализация

Завършилите бакалавърската програма ще намерят своята реализация като географи, преподаватели във висши училища и колежи, ръководители и експерти във всички нива на държавната администрация (отдели по европейска интеграция, регионално развитие, управление на ресурсите), на информационно-туристически, посетителски и културни центрове и др. Не са за подценяване и възможностите за професионална реализация като експерти по администриране и политики в областната и общинската администрация. Завършилите специалност „География и регионална политика“ студенти могат да участват в разработването на стратегически документи, програми и планове в областта на регионалното развитие и политика, на проекти, анализи и прогнози за ресурсната осигуреност на регионалното социално-икономическо развитие, динамиката на процесите в природната среда на локално и регионално ниво, в изготвянето на оценки за въздействието върху околната среда на национално, регионално и локално равнище. Те могат да заемат длъжности в държавната, областната и общинската администрация свързани с управлението на демографските и природните ресурси (поземлени, водни, биоресурси), с опазването на околната среда и управлението на защитените територии, в научни институции,

неправителствени организации, специализирани фирми и служби (проучвателни, проектантски, туристически, хидрометеорологични и др.), занимаващи се с анализ и управление на териториалните ресурси, с изследвания на структурата и организацията на обществото, с взаимодействието между човешката дейност и природната среда и резултатите и последиците от нея, с консултации по отношение практическото приложение на демографски, икономически и социални политики.

Придобитите в курса на обучение знания и умения дават възможност за успешна реализация и като учители по география и икономика в прогимназиален и гимназиален етап на образованието, като експерти по география към Регионалните инспекторати на МОН, като други преподаватели, вкл. възпитатели.

Бакалавърската степен по специалността дава възможност за заемане на длъжности на специалисти по обучение и развитие на персонала, помощник-директори, и директори на училища, началници на РИО и др. Качеството на получената подготовка съответства на обществените очаквания и на целите на обучението по специалността позволява да заемат още длъжности на висши представители на държавни органи като кмет на или заместник-кмет на община и кметство, председател на общински съвет, областен управител.

УЧЕБЕН ПЛАН
специалност “ГЕОГРАФИЯ И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА”
ОКС Бакалавър
Срок на обучение: 8 семестъра

Първи семестър	ECTS кредити	Втори семестър	ECTS кредити
<p style="text-align: center;"><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Картография 2) Климатология 3) Информатика 4) География на населението и селищата</p>	<p>8.5 8.5 4.5 8.5</p>	<p style="text-align: center;"><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Почвознание 2) Геоморфология 3) География на производството и обслужващата сфера</p> <p style="text-align: center;"><u>Избираеми дисциплини*</u></p> <p style="text-align: center;"><i>Подгрупа II.1</i></p> <p>1) География на етносите и религиите 2) Етно-религиозна и лингвистична структура на света</p> <p><i>*Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>	<p>6.0 10.0 10.0 4.0 4.0</p>
	Общо 30		Общо 30
Трети семестър	ECTS кредити	Четвърти семестър	ECTS кредити
<p style="text-align: center;"><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Хидрология 2) География на страните – I част 3) Биогеография</p>	<p>8.5 8.5 8.5</p>	<p style="text-align: center;"><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Обща и регионална физическа география на континентите – I част 2) Регионална политика на ЕС</p>	<p>9.5 9.5</p>

<p align="center"><u>Избираеми дисциплини</u> Подгрупа III.1</p> <p>1) География на туризма 4.5 2) Алтернативен туризъм 4.5</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>		<p align="center"><u>Избираеми дисциплини</u> Подгрупа IV.1</p> <p>1) География на горите в България 5.5 2) Горско стопанство в България 5.5</p> <p>Подгрупа IV.2 1) Медицинска география 5.5 2) Геоекологичен мониторинг 5.5</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>	
	Общо 30		Общо 30
<p>Пети семестър</p> <p align="center"><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Ландшафтознание 5.0 2) Политическа география и геополитика 7.0 3) Обща и регионална физическа география на континентите - II част 8.0 4) Политика по опазване на околната среда 5.0</p> <p align="center"><u>Избираеми дисциплини</u> Подгрупа V.1</p> <p>1) Замърсяване на атмосферния въздух 5.0 2) Замърсяване на водите 5.0 3) Обща екология 5.0</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>	<p align="center">ECTS кредити</p>	<p align="center">Шести семестър</p> <p align="center"><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Природна география на България 9.0 2) Социално-икономическа география на България 9.0 3) География на страните – II част 6.0</p> <p align="center"><u>Избираеми дисциплини</u> Подгрупа VI.1</p> <p>1) Тематична картография 6.0 2) Туристическо картографиране 6.0</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>	<p align="center">ECTS кредити</p>
	Общо 30		Общо 30
<p>Седми семестър</p>	<p align="center">ECTS кредити</p>	<p align="center">Осми семестър</p>	<p align="center">ECTS кредити</p>

<p><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Планиране и регионална политика на България 7.0</p> <p>2) Географски информационни системи 8.0</p> <p>3) Дигитална икономика 5.0</p>		<p><u>Задължителни дисциплини:</u></p> <p>1) Функционални райони на България 4.5</p> <p>2) Регионална география на България 4.5</p> <p>3) Учебна практика 2.0</p>	
<p><u>Избираеми дисциплини</u></p> <p><i>Подгрупа VII.1</i></p> <p>1) Опазване на биологичното разнообразие 5.0</p> <p>2) Регионални геоекологични проблеми на България 5.0</p>		<p><u>Избираеми дисциплини</u></p> <p><i>Подгрупа VIII.1</i></p> <p>1) Глобални климатични промени 4.5</p> <p>2) Управление на риска при природни бедствия 4.5</p>	
<p><i>Подгрупа VII.2</i></p> <p>1) Социални проблеми и социална политика на България 5.0</p> <p>2) География на външноикономическите връзки 5.0</p> <p>3) Геоурбанистика 5.0</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>		<p><i>Подгрупа VIII.2</i></p> <p>1) География на Балканските страни 4.5</p> <p>2) География на страните от Близкия и Средния изток 4.5</p> <p>3) География на страните от Югоизточна Азия 4,5</p> <p>Защита на дипломна работа или писмен държавен изпит 10</p> <p><i>Забележка: избира се по една учебна дисциплина от всяка подгрупа</i></p>	
	Общо 30		Общо 30

Координати за връзка:

Доц.д-р Емилия Патарчанова
 E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg
 GSM:+359 885 938 005

Доц. д-р Красимир Стоянов
 E-mail: krasi_sto@swu.bg
 GSM: +359 886 850 072

ОПИСАНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ДИСЦИПЛИНИ

КАРТОГРАФИЯ

ECTS кредити: 8.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори: гл.ас. д-р инж. Галина Безинска

E-mail: galinabezinska@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина „*Картография*” е задължителна част от учебния план на специалност „*География и регионална политика*“ и е насочена към изучаването основните принципи, методи и технологии за създаване, интерпретация и анализ на карти. Програмата е разработена в съответствие с академичните стандарти и изисквания за обучението по тази специалност, обхващайки както фундаменталните теоретични основи на картографията, така и актуалните тенденции и новаторски подходи в областта на визуализацията, проектирането и анализа на пространствени данни. Особен акцент се поставя върху цифровата картография и интеграцията на съвременни технологии като географски информационни системи (ГИС) в процеса на създаване и използване на картите.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в пет основни раздела:

1. **Въведение в картографията** – Определя основите на картографията като наука, обхвата ѝ и влиянието на технологиите върху развитието ѝ. Разглеждат се видовете карти и техните основни елементи.
2. **Математическа основа на картите** – Запознава студентите с математическите принципи, които стоят зад създаването на карти, включително мащабиране, координатни системи и картни проекции.
3. **Теоретична картография** – Разглежда процесите на събиране, моделиране и визуализация на картографски данни. Акцентира се върху методите за картографска генерализация и избора на знакови системи.
4. **Топографски карти** – Фокусира се върху същността и приложението на топографските карти, включително изобразяването на релефа и топографските обекти.
5. **Дигитална картография** – Въвежда студентите в съвременните компютърни методи за създаване на карти, с акцент върху дигиталния дизайн и генерализацията в цифрова среда.

Практическите упражнения в курса предоставят на студентите възможност да приложат теоретичните знания и да развият умения за работа с карти и картографски инструменти. Те ще научат да определят разстояния и географски координати, да създават линейни мащаби и да използват ГИС софтуер за създаване на карти. След завършване на упражненията студентите ще бъдат подготвени да работят самостоятелно с различни видове карти и да прилагат картографските си умения в практиката. Упражненията се провеждат в специализирана учебна лаборатория по картография и ГИС, която предоставя подходяща среда за усвояване и развитие на практическите умения и работа по реални проекти.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите и упражненията се провеждат в специализирана учебна лаборатория по картография и ГИС. За визуализация на преподавания лекционен материал се използват компютър с видеопроектор, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), както и нагледни материали (табла, схеми и карти), включително разработки от курсови и дипломни проекти на студенти.

Практическите занятия се провеждат на групи в същата лаборатория, осигурявайки възможност за индивидуална работа в цифрова среда. В началото на всяко упражнение преподавателят предоставя инструкции и насоки за изпълнение на отделните етапи от проекта, след

което студентите самостоятелно работят по възложените задачи.

По време на семестъра се извършва текущ контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и провеждане на писмен тест. Всички задачи са пряко свързани с работа със специализиран софтуер за картографиране и използване на карти в цифрова среда.

Студентите се допускат до изпит при минимална текуща оценка "Среден 3.00", която се изчислява като средноаритметично от всички оценки, получени през семестъра. Окончателната оценка се формира по следния начин: 75% от резултатите на текущия контрол и 25% от оценката на семестриалния изпит, в съответствие със системата за оценяване, разработена и приета от катедрата.

КЛИМАТОЛОГИЯ

ECTS кредити: 8.5

Седмичен хорариум: 3л + 2у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов

E-mail: krasi_sto@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Климатология” е основна дисциплина в природната география. Осъществява тесни връзки с другите природни географски науки – хидрология, геоморфология, както и с физическата наука метеорология. Знанията, получени по климатология са основни за по-нататъшното усвояване на основните географски закономерности и връзки между природните компоненти.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната дисциплина “Климатология” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да ги запознае със закономерностите на формиране, географско разпределение и хронологични изменения на климата. Основно се изучава климатичната система, състояща се от вторичните компоненти - атмосфера, океан, криосфера, сушева повърхност и биомаса.

Студентите получават знания за факторите, формиращи климата, климатичните елементи и показатели. Специално внимание се отделя на метеорологичното време, факторите, които го определят и тяхната характеристика. Усвояват още основни умения за изготвяне на синоптични прогнози.

В рамките на курса студентите се запознават с генезиса на климата и климатичната подялба на Земята. Обект на разглеждане е също същността и спецификата на микроклимата и по-специално на градския климат. Анализира се още палеоклимата на Земята, а така също и съвременните изменения на климата.

В рамките на обучението по климатология, значително място се отделя на практическите занятия, които дават възможност студентите да усвоят умения за работа с метеорологични уреди и апаратури.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението по дисциплината “Климатология” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност “География и регионална политика”, ОКС “Бакалавър”.

По време на семестъра се посещава ХМО Благоевград и АМС

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация върху климатична характеристика на избрана станция.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%, а на текущия контрол 75%.

ИНФОРМАТИКА

ECTS кредити: 4.5

Форма на оценяване: писмен изпит под формата на компютърно базиран тест в среда за електронно обучение

Семестър: I

Седмичен хорариум: 1л+0су+2пу

Статут на дисциплината: задължителна

Методическо ръководство:

Катедра „Информатика”

Природо-математически факултет

Лектор: проф. д-р Даниела Тупарова

e-mail: ddureva@swu.bg

Анотация:

Курсът е насочен към усъвършенстване на дигиталните компетентности на студентите с оглед на тяхната бъдеща реализация. След завършване на курса студентите трябва да могат да прилагат основни принцип и приложения на информационните технологии в съответната професионална област; работят със съвременни средства за текстообработка; прилагат софтуер за обработка на таблични данни; да представят информация пред публика чрез системи за компютърна презентация.

Съдържание на учебната дисциплина:

Разглеждат се теми свързани с: основни понятия в информатиката и информационните технологии; компютърна система; видове софтуер; операционни системи; авторски права и ИТ; Основни принципи в текстообработката; правила за цитиране на различни източници и осъществяване на автоматизирано цитиране в текстообработваща програма; циркулярни писма; обработка на таблични данни; представяне на информация пред публика; мултимедия и мултимедийни формати; компютърни вируси и защита от компютърни вируси; интернет услуги.

Технология на обучение и оценяване:

Лекциите се провеждат в зала с мултимедиен прожектор. Прилагат се демонстрации на функционални възможности на изучавания софтуер. Упражненията се провеждат в компютърна зала. Акцентът е върху решаването на задачи с практическа насоченост провеждат се две контролни работи съответно върху текстообработка и електронни таблици и едно задание върху презентации. Използват се интерактивни учебни материали, задачи и материали от лекциите, които се публикуват в системата за електронно обучение: www.e-learning.swu.bg .

До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00.

Крайната оценка се формира по формулата $KO=0.75TK+0.25ИО$ (КО – крайна оценка, ТК – оценка от текущ контрол, ИО – оценка от компютърния тест.)

ГЕОГРАФИЯ НА НАСЕЛЕНИЕТО И СЕЛИЩАТА

ECTS кредити: 8.5

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: I

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов, тел: 0884 865619

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация:

Лекционният курс “География на населението и селищата” е задължителна дисциплина за студентите от специалност География и регионална политика. С този лекционен курс студентите се запознават с научно-теоретичните основи на демографията и философията на възникване и развитие на населените места. Макроструктурата на лекционния курс включва два раздела. Дисциплината „География на населението и селищата” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията /население и селища.

Съдържание на учебната дисциплина:

Първият раздел е посветен на география на населението, като се акцентира на основни терминологични понятия, методи в демографията, законите на населението в различните общества и основните характеристики и тенденции на развитие на населението по континенти и отделни страни.

Вторият раздел – география на селищата, разглежда теми, както с методологично съдържание, така и с проследяване възникването на населените места, еволюцията им, процесите които протичат в тях, селищната мрежа и последните изисквания за тяхното развитие, съгласно основни международни документи.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с мултимедиен проектор. Процесът на преподаване на лекционния материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и уеб-базирани материали, видеоматериали.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. В края на всяко занятие се поставят въпросите за предварителна подготовка на студентите за следващото упражнение.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ПОЧВОЗНАНИЕ

ECTS кредити: 6

Седмичен хорариум: 3л+1пу

Форма на проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра: „География, екология и опазване на околната среда“

Природо-математически факултет

Лектори:

Гл. ас. д-р Мирослав Иванов

E-mail: m_ivanov@swu.bg

Анотация:

Дисциплината “Почвознание” е една от задължителните дисциплини за студентите от бакалавърската програма по “География и регионална политика“. Дисциплината предоставя на студентите основни знания за произхода и развитието на почвите. Разгледани са въпроси, свързани с почвознанието като наука и учебна дисциплина, изучаващо почвата като природно тяло и важна част от екосистемата, в която се разпространяват и развиват живите сухоземни организми, както и като основно средство за производство в селското стопанство.

Целта на курса е да се запознаят студентите със съвременните постановки в областта на почвоведската наука в световен мащаб и с настъпилите изменения през последните години в българското земеделие. Най-общата задача на почвознанието като наука е на основата на научното познание за почвите да се осигури най-рационалното им използване и опазване, с оглед максималното повишаване на добивите от всички земеделски култури и увеличаване продуктивността на животновъдството, при задължително спазване принципите на устойчиво развитие в отрасъла.

Съдържание на дисциплината:

Образуване и развитие на почвите. Свойства на почвите. Плодородие и класификация на почвите.

Технология на обучението:

Студентите правят два теста по време на семестъра. Изисквания за допускане до изпит са общата оценка от текущия контрол (оценките от тестовите и изпълнението на поставените задачи) да е не по-ниска от среден 3.00.

През семестъра се извършва текущ контрол чрез решаване на тестове (Т) и разработване на курсова работа (К) и курсов проект (П).

Крайната оценка се формира като делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, съгласно разработена и приета в катедра ГЕООС система за контрол и оценяване на студентите.

ГЕОМОРФОЛОГИЯ

ECTS кредити: 10.0

Седмичен хорариум: 4л + 2у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Красимир Стоянов

E-mail: krasi_sto@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина „Геоморфология“ има за цел да запознае студентите от специалност „География и регионална политика“ с произхода, еволюцията и процесите на формиране на земния релеф. Дисциплината е непосредствено свързана с геологията, геодезията, топографията, археологията, почвознанието.

Съдържание на учебната дисциплина:

Геоморфологията е преходна наука между геологията и географията. Тя си служи с редица географски и геоложки методи за изследване и зависи от степента на тяхното развитие и усъвършенстване.

Релефът се формира под съвкупното влияние на ендегенните процеси – тектонските движения и вулканизма, и екзогенните процеси – изветряне, денудация, ерозия, екзарация, окарствяване, дефлация, абразия. Благодарение на тяхното съвместно действие се формират морфоструктурните и морфоскулптурни особености на релефа.

В часовете за упражнения е отделено внимание на усвояването на основни практически умения за теренни и лабораторни геоморфоложки изследвания и в частност за геоморфоложко картиране в различни мащаби. Специално внимание е обърнато на работата с геоложки компас, полево определяне на основните видове скали и минерали, откриване и определяне на тектонски обусловени релефни форми, барометрично нивелиране и др. дейности, описани в издаденото за целта ръководство.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението по дисциплината „Геоморфология“ се извършва съгласно действащия учебен план на специалност „География и регионална политика“, ОКС „Бакалавър“.

Занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Предвидени са много практически упражнения.

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация върху геоморфоложка тематика.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 40%.

ГЕОГРАФИЯ НА ПРОИЗВОДСТВОТО И ОБСЛУЖВАЩАТА СФЕРА

ECTS кредити: 10.0

Седмичен хорариум: 4л + 2у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит Вид на изпита: писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природоматематически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “География на производството и обслужващата сфера” е задължителна дисциплина при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да формира необходимия понятийно-терминологичен апарат, да обясни научната същност на локализационните теории, да запознае студентите с особеностите на икономическите производства, формите на териториалната организация на икономическите дейности и факторите за тяхното развитие, да изясни регионалните различия в организацията и локализацията на производствените и обслужващи дейности в световното стопанство и значението на географските изследвания на стопанските отрасли.

Съдържание на учебната дисциплина:

Лекционният материал е структуриран в четири раздела. Първият раздел изяснява предмета, задачите и методите на учебната дисциплина. Разглежда основните категории и термини в социално-икономическата география, свързани с производствената и обслужващата сфера; процеса на формиране на националното и световното стопанство, неговата структурата, общественото разделение на труда. Разделът завършва с представяне на основните локализационни теории и школи. Следващите три раздела са посветени на всеки един от трите сектора на световното стопанство. Изучават се основните производства. Изяснява се значението и влиянието на отделните групи фактори върху съвременното им развитие, разглежда се отрасловата и териториалната им структура, разкриват се особености и регионални различия. Специално внимание се отделя на проблемите на териториалната организация на услугите, на екологичните проблеми и възможностите за устойчиво развитие и регионална ефективност. Подчертават се насоките на развитие.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ЕТНОСИТЕ И РЕЛИГИИТЕ

ECTS кредити: 4

Седмичен хорариум: 2 л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природоматематически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “География на етносите и религиите” е избираема за студентите в специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да запознае студентите с основните категории и понятия, специфични за дисциплината. Изясняват се факторите, влияещи върху етногенетичните процеси в света и формирали основните ядра на етногенезис, сред които изпъкват природните, икономическите и обществените фактори. Обогаляване и разширяване познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на етносите в териториален аспект. Засягат се и особеностите на отделни народи, етнически групи. Студентите се научават да използват правилно терминологичния апарат по дисциплината, да познават същността и особеностите за формиране на основните ядра на етногенезис, да анализират факторите, влияещи върху развитието на съвременната конфесионална структура на населението в глобален и регионален аспект.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът лекции е структуриран в три раздела. Първият има теоретичен характер и е посветен на основни категории и понятия, специфични за тази дисциплина. Изясняват се факторите, влияещи върху етногенетичните процеси в света и формирали основните ядра на етногенезис, сред които изпъкват природните, икономическите и обществените фактори. Вторият раздел е посветен на етносите – особености и териториално разпространение. Той има за цел да обогати и разшири познанията за формирането, развитието във времето и разпространението на етносите в териториален аспект. Засягат се и особеностите на отделни народи, етнически и етнографски групи. Значително място е отделено за основните етнически общности в света. Третата част е посветена на география на религиите. Това е сравнително слабо развито направление в географията, което предполага засилен интерес от страна на студентите. Тя цели да покаже ролята на религията и значението ѝ за развитието на обществото, като поставя акцент върху съвременната конфесионална структура на населението в глобален аспект. Проследява се връзката и влиянието между природната среда, религията и особеностите в социално-икономическото развитие на съответната територия и на населението ѝ.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ЕТНО-РЕЛИГИОЗНА И ЛИНГВИСТИЧНА СТРУКТУРА НА СВЕТА

ECTS кредити: 4

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: II

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова, тел.:

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина “Етно-религиозна и лингвистична структура на света” е избираема за студентите в специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да запознае студентите с основните категории и понятия, специфични за дисциплината. Изясняват се факторите, влияещи върху етногенетичните процеси в света и формирали основните ядра на етногенезис, сред които изпъкват природните, икономическите и обществените фактори. Обогаляване и разширяване познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на етносите в териториален аспект. Засягат се и особеностите на отделни народи, етнически групи. Студентите се научават да използват правилно терминологичния апарат по дисциплината, да познават същността и особеностите за формиране на основните ядра на етногенезис, да анализират факторите, влияещи върху развитието на съвременната конфесионална структура на населението в глобален и регионален аспект.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът лекции е структуриран в три раздела. Първият има теоретичен характер и запознава студентите с основни категории и понятия, специфични за тази дисциплина. Изясняват се факторите, влияещи върху етногенетичните процеси в света и формирали основните ядра на етногенезис, сред които изпъкват природните, икономическите и обществените фактори.

Вторият раздел е посветен на етносите – особености и териториално разпространение. Той има за цел да обогати и разшири познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на етносите в териториален аспект. Засягат се и особеностите на отделни народи, етнически, лингвистичните и етнографски групи. Значително място в курса е отделено за основните етнически общности в света.

Третата част от лекционния курс, посветена на география на религиите. Това е сравнително слабо развито направление в географията, което предполага засилен интерес от страна на студентите. Тя цели да покаже ролята на религията и значението ѝ за развитието на обществото. Поставя се акцент върху съвременната конфесионална структура на населението в глобален аспект. Проследява се връзката и влиянието между природната среда, религията и особеностите в социално-икономическото развитие на съответната територия и на населението ѝ.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ХИДРОЛОГИЯ

ECTS кредити: 8.5

Форма за проверка на знанията: **изпит**

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектор: доц. д-р Красимир Стоянов

E-mail: krasi_sto@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л + 2у

Вид на изпита: **писмен**

Анотация:

“Хидрология” е една от основните задължителни дисциплини за студентите от специалност “География и регионална политика”. Изучава се с цел разширяване и задълбочаване на познанията за същността на хидроложките процеси и връзките им с другите природни

процеси и явления; за основните методи и подходи при изследване на количествените и качествените параметри за различните водни обекти (реки, езера, морета и океани) и др.

По-специално внимание се отделя на различните по произход води и особеностите при формирането им, на критериите и показателите за тяхното класифициране, на генетичната им структура, на факторите за формиране на речния отток и разпределението му върху територията на страната, на режима на оттока и динамиката му по месеци и сезони, на методите за измерване и определяне на основните характеристики на водните течения и водосборните им басейни.

Учебната програма осигурява получаването на необходимите знания както за глобалните хидроложки процеси и явления, така и за извършване на наблюдения, измервания и процедури при определяне и оценка на основните параметри на оттока за дадена територия, за изискванията и перспективите при използването и опазването на водите и др.

Съдържание на учебната дисциплина:

Класификация на водите и водните обекти. Образуване и режим на подземните води. Класификация и разпространение. Структура и хидрографски характеристики на реките и водосборните им басейни. Генетична структура на речния отток. Фактори и условия за формирането им. Хидрометрия. Основни понятия. Организация на хидрометричните измервания. Измерване на водните стоежи, скоростта и други параметри на течението. Основни методи и средства. Основни характеристики на речния отток. Норма, модул, отточни коефициенти и др. Вътрешногодишно разпределение на речния отток. Минимален отток. Прииждания и максимален отток на реките. Генезис. Честота и продължителност. Температурен режим и химизъм на водите. Езера. Язовири. Световен океан.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението по дисциплината “Хидрология” се осъществява чрез преподаване на 45 часа лекции и провеждането на 30 часа практически упражнения. Лекционният материал обхваща основните въпроси по съдържанието на изучаваната дисциплина, както и различни средства за онагледяване - мултимедия, учебни видеофилми, демонстрационен софтуер, нагледни материали (табла и схеми), част от които са разработвани като курсови работи на студенти.

По време на практическите упражнения се осъществява текущ контрол на придобитите знания и умения. Студентите оформят работите си по отделните теми като курсови задачи, които се оценяват и само при положителна оценка (най-малко среден 3) се допускат до изпит.

Обучението по дисциплината завършва със писмен изпит.

Крайната оценка се оформя въз основа на резултатите от защитата на курсовите задачи и от семестриалния изпит (в съотношение 75/25 %), съгласно разработената и приетата в катедра “ГЕООС” система за контрол и оценка на знанията на студентите.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ – I ЧАСТ

ECTS кредити: 8.5

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация:

Курсът “География на страните” е един от основните в обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Той има за цел да им даде максимално обширни знания за обществено-политическото и социално-икономическото развитие на страните по света. В първата част на курса се разглеждат всички по-големи и икономически значими страни на всички континенти без Европа.

Съдържание на учебната дисциплина:

Характеристиката на всяка една от страните включва оценка на природните условия и ресурси, разкриване спецификата на населението (брой, структура, движение, етнически и религиозен състав, териториално разпределение) и развитието на селищната мрежа, особеностите на икономиката (формиране и развитие на стопанските отрасли, териториално разположение, формиране на основни икономически райони, развитие на международните икономически отношения). Разкрива се геополитическото значение на всяка отделна страна в нейния регион и мястото и в световното стопанство.

Освен конкретните знания студентите усвояват и умения за прилагане на методите на сравнението и пространствено-времевия анализ при характеризирането на стопанството на отделните групи страни. Акцентира се върху връзката между историческото и политическото развитие в отделните региони и техният социален и икономически просперитет.

Технология на обучението:

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. Всички лекции са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, снимки, филми и др. Практическите упражнения се провеждат след всяка лекция, като се дискутират проблемите на ресурсната осигуреност, демографското промишленото и аграрното развитие на съответните страни. Периодично се акцентира на геополитическото значение на отделни страни и региони. Изучаването на дисциплината се обвързва със 135 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването:

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоиколагичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложен в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3.

Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по

учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 25%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

БИОГЕОГРАФИЯ

ECTS кредити: 8.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план:

Задължителна дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектори: доц. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Биогеография" е една от фундаменталните научни дисциплини в географията имаща за цел да предаде на студентите знания за историята, развитието и еволюцията на живите организми, както и факторите определящи съвременното им разпространение в географското пространство.

Като наука изучаваща разпределението на растителната покривка и животинските организми, тя дава също и необходимия фундамент за развитието на регионалните географски науки, като – природна география на континентите и география на страните.

Изучавайки родствените връзки и екологичните характеристики на видовете, сегашните природогеографски условия, както палеогеоморфоложките, палеоклиматичните и палеонтологичните факти, биогеографията е призвана още и да прогнозира бъдещото развитие на организмовите ареали и ареалите на биотичните съобщества, въз основа на разработването на различни прогнозни модели и тематични карти.

Биогеографията решава и проблеми, свързани с практическата дейност на човека, каквито са разкриването, защитата и рационалното използване на ресурсите в биосферата.

Съдържание на учебната дисциплина:

Лекционният курс по обща биогеография се изучава от студенти в първи курс на специалността „География и регионална политика“. Целта е да се придобият знания свързани с :

- Причините за разпространението и разселването на организмите.
- Обхвата на основните биомите на сушата, обособени на базата на географските закономерности.
- Биогеографските особености на Световния океан и океанските острови;
- Височинната зонираност на растителните съобщества.
- Теоретични постановки и практически упражнения по осъществяване на биогеографски районираня на Света.

Технология на обучението и оценяване:

Задачата на дисциплината е студентите да се научат умело да използват получените знания за съставянето на биогеографски карти, да класифицират различни биоценози и елементарно да определят флората и фауната на дадена територия.

В резултат на изучаването на дисциплината студентите е необходимо да знаят:

-основните представители на флората и фауната в биомите на сушата и в океана.

-причините и факторите определящи разпространението на съвременните организми.

- принципите на биогеографското райониране.

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС", както и извън нея, на територията на НП „Рила“, „Пирин“ и ПП „Беласица“. За учебни цели се използва и базата на БАН в лицето на „Ботаническата градина“, „Природонаучният музей“ и различни стационари на Института по гората. За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (Google Earth, ArcGIS), нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека и в

интернет, както с индивидуални и групови консултации.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, които отговарят на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя терминологичен речник, а придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89 % , Добър 4 – 50% -70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 70:30.

ГЕОГРАФИЯ НА ТУРИЗМА

ECTS кредити: 4.5

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова,

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “География на туризма“ е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел на учебната дисциплина е да даде необходимите базисни знания за същността и научно-теоретичните основи на туризма като икономически отрасъл на третичния сектор. Акцентира се на предпоставките за възникването и развитието му, на особеностите му и превръщането му в масово явление в обществото. Разглежда се съвременното състояние на отрасъла в Европа и България.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в четири раздела. Първият раздел е посветен на теорията и развитието на туризма през вековете, на основните понятия и на информационни ресурси. Вторият раздел акцентира на факторите за развитие на туризма и на туристическите ресурси – класификации и особености. В третия раздел се разглежда подробно еволюционна на обогатяване на отрасъла с нови различните видове и форми на туризъм. Изяснява се същността на всеки от видовете и характерните им особености. В последния раздел се разглежда съвременното състояние на отрасъла в България, нормативната база за функционирането му, МТБ, кадрите в туризма и туристическото райониране на страната.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

АЛТЕРНАТИВЕН ТУРИЗЪМ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: III

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова,

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина “Алтернативен туризъм” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел на учебната дисциплина е да даде необходимите знания за същността, предпоставките за възникването и особеностите на алтернативния туризъм. Анализират се основните характеристики на алтернативния (специализиран) туризъм и предимствата му по отношение на традиционния (конвенционален) туризъм. Разглежда се развитието на различните форми на алтернативен туризъм и различията между тях в Европа и в България. Акцентира се на развитието и основните форми на алтернативен туризъм в България.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът е структуриран в два раздела. Първият раздел изяснява същността, особеностите и изискванията към алтернативния туризъм. Проследява се развитието му като алтернатива на масовия туризъм, утвърдил се в различните групи страни. Акцентира се на основните предпоставки, обусловили необходимостта от появата на алтернативния туризъм. Характеризират се основните туристически ресурси, влияещи върху развитието му. Вторият раздел е посветен на основните специализирани форми на алтернативен туризъм. Изтъкват се техните водещи характеристики, изискванията за развитието им и предлагането на съответните туристически продукти. Проследява се влиянието на различните форми на алтернативен туризъм върху средата, в която се развиват, върху местното население и местната икономика, върху социално-икономическото развитие на територията. Анализират се природните и антропогенните условия и ресурси за развитие на конкретните форми на алтернативния туризъм в България.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ОБЩА И РЕГИОНАЛНА ФИЗИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ НА КОНТИНЕНТИТЕ – I ЧАСТ

ECTS кредити: 9.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда" ул. "Полк. Димов" №3,

Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план: Задължителна дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектор: доц. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg, nadejda_nikolova@abv.bg

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Обща и регионална физическа география на континентите" има за цел да изгради базисни знания за природните условия и ресурси на континентите като цяло и на отделни техни регионални единици, чрез изясняването на закономерностите в пространственото изменение на природните компоненти и особеностите при съчетанието им в природни комплекси. Дисциплината дава цялостна представа за природните условия и ресурси, както на континентите като цяло, така и на техните подразделения – природогеографски области, подобласти и региони с акцент върху туристическият им потенциал.

Тя притежава големи възможности за усвояване на редица практически умения, като работа с географската карта на света, изработването на туристически дестинации и маршрути до редица природни обекти, изработването схеми, диаграми, картосхеми и други графични материали, което ще даде възможност на студентите да придобият широка географска култура за света и природните туристически ресурси на континентите.

Цел на курса:

Целта на лекционния курс е да формира у студентите компетенции за анализ и оценка на природни обекти, процеси, явления, характеристика на различни природогеографски области и региони. Съществен момент е повишаването на теоретичната подготовка на студентите чрез изграждане на пространствени умения и вземането на решения при извършване на изследвания по актуални проблеми свързани с опазването на природната среда.

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (Google Earth, ArcGIS), нагледни материали (карти, картосхеми, сателитни изображения, атласи, табла), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Изучаването на дисциплината се обвързва със 120 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Съдържание на учебната дисциплина:

Първият модул включва покомпонентна характеристика на континентите Европа, Азия и Африка – релеф, климат, води, почви, растителност и животински свят. Акцентира се върху географските особености и закономерности.

Във втория модул студентите се запознават с принципите и методите на природогеографска регионализация, както и с индивидуалните особености на комплексните регионални единици от различен таксономичен ранг. Разглеждат се различни индекси, показатели и критерии за класификация на тези територии.

Технология на обучението и оценяване:

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, отговарящи на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя набор от карти за различни природни обекти на територията на седемте континента. Придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89% , Добър 4 – 50% -

70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложи в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. . Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 75:25.

РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА НА ЕС

ECTS кредити: 9.5

Седмичен хорариум: 3л + 2у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природоматематически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина **“Регионална политика на Европейския съюз”** е задължителна за студентите в специалност **“География и регионална политика”**. Лекционният курс запознава студентите с основните категории и понятия, които са специфични за тази дисциплина. Изяснява се същността и основните аспекти на регионалната политика на ЕС, прависе се сравнителен анализ между различните планови периоди, коментира се нормативната база, добри практики и резултати и др. Студентите се научат да използват правилно терминологичния апарат по дисциплината, да познават същността и особеностите на регионалната политика, да анализират факторите, влияещи върху развитието на съвременната регионална политика.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът лекции е структуриран в три раздела. Първият има теоретичен характер и запознава студентите със същността, основните категории и понятия, които се използват. Изясняват се нормативната база и институционалната организация на регионалната политика на ЕС. Специално място е отделено на целите и основните инструменти на регионалната политика на Общността. Вторият раздел е посветен на хронологията и основните етапи в създаването, развитието и усъвършенстването на регионалната политика на ЕС. Изясняват се тематичните и пространствени особености и териториална реализация на мерките в отделните планови периоди. Третият раздел има за цел да обогати и разшири познанията на студентите за формирането, развитието във времето и разпространението на регионалната политика в различните неформални образования в държавите членки на ЕС. Засягат се и особеностите на отделни държави или групи страни в провеждането на регионалната политика на ЕС. Значително място в курса е отделено за запознаване на студентите с добри практики на регионално и локално равнище.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ГОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5.5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “География на горите в България” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да получат необходимите познания за горските ресурси в България, тяхното разнообразие, продуктивност, стопанско и екологично значение. В курса се разглежда и историческото развитие на горите в България, видове стопански дейности извършвани в тях и възможни перспективи на развитие. Дисциплината представлява интегриран подход към познаване, защита и управление на горските екосистеми на територията на страната, която използва подходящи принципи и познания от основни биологични, управленски и социални сфери, като биология, екология, общо лесовъдство, управление на горскостопанските дейности, икономика, социология и др.

Съдържание на учебната дисциплина: Дисциплината е разделена на две части. В първата се разглеждат биологията и значението на гората, историята на развитието на горите по света и в България и разпространението и продуктивността им на територията на страната. Втората част разглежда антропогенното влияние върху растителността, почвата и животинския свят при стопанската дейност в горите и видовете стопански дейности и екологичния подход при осъществяването им.

Технология за обучение и оценяване: Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с видео-проектор. Процесът на преподаване на лекционния материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и копирни материали, диапозитиви.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Останалата част от упражненията се провеждат на територията на избрани горски стопанства, където на място се запознават с управлението на горските екосистеми, разпространението и производителността на различните типове гора. Дискутират се законовите рамки в опазването на този биоресурс и се провокира студентското мислене за иновативни идеи в защитата им. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата.

Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи и втори раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ГОРСКО СТОПАНСТВО В БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5.5

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Горско стопанство в България” дава необходимите познания за горските ресурси, тяхното разнообразие, продуктивност, екологично значение и методите и екологичния подход при стопанисването на горските екосистеми в България. Тя представлява интегриран подход към познаване, защита и управление на горските екосистеми на територията на страната, използвайки подходящи принципи и познания от основни биологични, управленски и социални сфери, като биология, екология, общо лесовъдство, управление на горскостопанските дейности, икономика, социология и др.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината е включена в учебния план на студентите от специалност “География и регионална политика”, ОКС “бакалавър”, и се изучава един семестър. Разделена е на две части. В първата се разглеждат биологията и значението на гората, историята на развитието на горите по света и в България и разпространението и продуктивността им на територията на страната. Втората част обхваща видовете стопански дейности осъществявани в горския фонд на България и екологичния подход при осъществяването им. Тези знания ще дадат възможност на студентите да получат по-задълбочена представа за биогеографското богатство на България и правилния подход към управлението и устойчивото ползване на най-значимия биологичен ресурс в страната, заемащ 1/3 от територията ѝ. Това ще ги обогати с допълнителни практически умения в изследването на състоянието и прогнозирането на развитието на биоресурсите на страната.

Технология за обучение и оценяване:

Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция, което включва: тема, връзки между предходната и новата лекция, връзки с други дисциплинарни области, въведение, план, изложение, дискусия и обобщение. Лекционният материал е разработен на Power point и се представя с видео-проектор. Процесът на преподаване на лекционния материал е свързан и с използване на средства за онагледяване – графични изображения, печатни и копирни материали, диапозитиви.

Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират теоретичните факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Останалата част от упражненията се провеждат на територията на избрани горски стопанства, където на място се запознават с управлението на горските екосистеми, разпространението и производителността на различните типове гора.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата.

Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи и втори раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

МЕДИЦИНСКА ГЕОГРАФИЯ

ECTS кредити: 5.5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда" ул. "Полк. Димов" №3,
Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план: Избираема дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектори: доц. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Анотация:

Медицинска география е интегрирана наука, съдържанието на която включва медицински, биологични, природно-географски, исторически, химически, физически, социално-икономически и други познания.

Целта на курса е да разкрие връзката на географията с проблемите на човешкото здраве, в зависимост от качеството и състоянието на околната среда, както и да запознае студентите с различни медико-географски изследвания.

Съдържанието на дисциплината включва различни студентски дейности, използването на различни източници на информация, запознава студентите с медицински и географски карти, дава представа на комплекса медицински и географско проучване на района, медицински и географски означения, медицинска статистика.

Съдържание на учебната дисциплина:

Развитие на медицината и географията в древността. Медико-географски изследвания в древен Китай. Развитие на медицинската география в Арабските страни. Медицинската география пре XIX и XX век. Влияние на природната среда върху здравето на човека. Влияние на метеорологическите фактори. Адаптация. Аклиматизация. Влияние на градовете и градската инфраструктура върху здравето на човека. Алергически заболявания. Ендемични заболявания. Пандемии. Медицинската география в България.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС", като се организират посещения в катедрата по „Епидемиология” към МУ гр. София. За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер, нагледни материали (табла, схеми и карти), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека и в интернет, както с индивидуални и групови консултации.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, които отговарят на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя терминологичен речник, а придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89% , Добър 4 – 50% -70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложен в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 75:25.

ГЕОЕКОЛОГИЧЕН МОНИТОРИНГ

ECTS кредити: 5.5

Седмичен хорариум: 2л+0су+0лу+1пу+р

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: IV

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори: доц. д-р Надежда Николова Катедра ГЕООС

E-mail: nin@swu.bg

Анотация:

В резултат на прекомерната експлоататорска дейност на природните ресурси, околната среда се замърсява с такива темпове и размери, че проблемът за опазването ѝ придобива изключително важно значение. Вследствие на това възникна остра необходимост от обективна и всеоткриваща оценка за състоянието ѝ която да бъде осъществена чрез единна методична система, каквато е мониторинговата система.

Екологичният геомониторинг е информационна система за наблюдения, регистрация и контрол върху състоянието, качеството и измененията на основните компоненти на природната среда вследствие въздействието на антропогенните фактори.

Целта на изучаваната дисциплина "Геоекологичен мониторинг" е да даде на студентите познания за национално действащата нормативна база, основаваща се на изискванията на Директивите на ЕС, методите, начините и средствата за организирането на системата за геоекологичен мониторинг на компонентите на околната среда. Студентите усвояват и практически методики за обработка на информацията от системата за мониторинг .

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната дисциплина "Геоекологичен мониторинг" се изучава от студентите трети курс География и има за цел придобиване на знания свързани с :

➤ Запознава студентите със задачите и обхвата на геоекологичния мониторинг, общата законодателна рамка свързана със задълженията на операторите за въвеждане на мониторингов контрол, тенденциите в развитието на науката за околната среда през XXI век и методиката за разработване на географски прогнози за развитието и изменението на природоантропогенната система;

➤ Теоретични постановки и практически упражнения по осъществяване на мониторинг на компонентите на околната среда;

➤ Стари замърсявания и влиянието им върху геоложката среда.

Технология на обучението и оценяване:

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. В лекциите студентите се запознават с теоретичната база на учебната дисциплина. Лекциите се провеждат по класическия начин, като се илюстрират с графичен материал, ПДК по различни замърсители на компонентите на околната среда, коментират се добрите практики в света по лекционния материал. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория, като студентите под ръководството на преподавателя маркират върху картна основа на България пунктовете на екологичния мониторинг по отделните компоненти на околната среда, очертават най-замърсените зони, вземат водни проби от река Благоевградска Бистрица и ги анализират, запознават се с местонахождението и вида на съществуващи стари замърсявания на територията на Благоевград. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека и в интернет, индивидуални и групови консултации.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията - разработване и защита на реферат, който отговаря на съдържанието на лекционния материал и оценка на знанията по време на упражненията. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% ,Много добър 5 – 70% - 89 % , Добър 4 – 50% -70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

ЛАНДШАФТОЗНАНИЕ

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Надежда Николова

e-mail: nin@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина "Ландшафтознание" има за цел да даде на студентите основни теоретични познания за строежа и функционирането на ландшафтната сфера на Земята, както и на природните комплекси - ландшафтите, като единно взаимосвързано цяло в резултат на съчетанието на всички природни компоненти на определена територия. Изясняването на характера и насочеността на връзките между отделните компоненти е предпоставка за проследяване на последователността на измененията в ландшафта и прогнозиране на очакваните промени.

Съдържание на учебната дисциплина:

Изяснява се значението на основополагащи научни понятия в системата на физикогеографските науки, като постепенно се въвеждат нови, специфични за ландшафтознанието понятия. Направен е анализ на основните свойства и особености на ландшафтната сфера като обект на всички географски изследвания. Разгледани са най-важните географски закономерности на Земята. Дефинират се различията и специализираните аспекти на изследване на ландшафта в отделните направления на ландшафтознанието. Изяснени са особеностите на основните подходи, методи и етапи на ландшафтните изследвания. Прави се въведение в основите на ландшафтното планиране и прогнозиране. Оценка на устойчивостта на природните компоненти спрямо различните видове антропогенно въздействие дава възможност за предлагане на мерки по ограничаване на негативните изменения на ландшафтите и на проявите и последствията от някои неблагоприятни процеси в природата. Придобитите знания имат практическо приложение при планирането на рационалното използване на природните ресурси, оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), териториално-селищното и ландшафтно-устройственото проектиране.

Технология на обучението:

Всички лекции са подготвени и се изнасят под формата на Power point презентации с мултимедиен проектор. Практическите занятия се провеждат на подгрупи. Една част от занятията се провеждат в учебна зала, където се дискутират факти, процеси и явления, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. По време на семестъра студентите провеждат една теренна практика с продължителност от 1 (един) ден, за сметка на лекциите и упражненията по дисциплината за една учебна седмица. Изучаването на дисциплината се обвързва със 165 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Организация на оценяването:

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат или презентация. Разработените реферати или презентации се защитават пред останалите студенти, които изказват мнение за представянето на колегите си. На края на семестъра се решава електронен тест, върху целия учебен материал. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Текущата оценка и се закръглява с точност до 0,25 по шестобалната система. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложен в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на една тема от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 25%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити. Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 75:25.

ПОЛИТИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ И ГЕОПОЛИТИКА

ECTS кредити: 7.0

Седмичен хорариум: 3л + 1у

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра „География, екология и опазване на околната среда“

Природоматематически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Политическа география и геополитика”, е една от задължителните дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”.

Основната цел на лекционния курс е да запознае студентите с възникването и утвърждаването на политическата география и геополитика като научна област в системата на географските науки; етапите, през които преминава развитието ѝ; обосноваването на съвременния предмет, задачи и методи на изследване. Специално внимание е отделено на глобалните и регионалните геополитически модели и влиянието им върху съвременните международни отношения, както и на взаимоотношенията между политическата география, геополитиката и геостратегията.

Съдържание на учебната дисциплина:

В структурен план темите са групирани в три раздела. Първият обхваща въпросите за началото, развитието и периодизацията на политическата география и геополитика. В исторически план се проследява еволюцията на основните идеи, теории и школи, свързани с политикогеографското познание. Акцентира се на по-прогресивните учени и създадени от тях направления, оказали съществено влияние не само върху развитието на политическата география, но и върху политическата култура и поведение на човечеството. Вторият раздел е посветен на възникването и развитието на държавата в географското пространство, видовете, функциите и устойчивостта на държавните граници. Обосновава се геополитическа класификация на държавните в света. Включени са и теми, отнасящи се до геополитическия баланс на съвременния свят, международните организации и защитата на националните интереси и националната сигурност на държавата. Третият раздел анализира в политикогеографски и геополитически план основните, ключови региони на света.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ОБЩА И РЕГИОНАЛНА ФИЗИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ НА КОНТИНЕНТИТЕ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 8.0

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Статут на дисциплината в учебния план: Задължителна дисциплина от учебния план на специалност "География и регионална политика".

Лектори: доц. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Обща и регионална физическа география на континентите" има за цел да изгради базисни знания за природните условия и ресурси на континентите като цяло и на отделни техни регионални единици, чрез изясняването на закономерностите в пространственото изменение на природните компоненти и особеностите при съчетанието им в природни комплекси. Дисциплината дава цялостна представа за природните условия и ресурси, както на континентите като цяло, така и на техните подразделения – природогеографски области, подобласти и региони с акцент върху туристическият им потенциал.

Тя притежава големи възможности за усвояване на редица практически умения, като работа с географската карта на света, изработването на туристически дестинации и маршрути до редица природни обекти, изработването схеми, диаграми, картосхеми и други графични материали, което ще даде възможност на студентите да придобият широка географска култура за света и природните туристически ресурси на континентите.

Съдържание на учебната дисциплина:

Първият модул включва покомпонентна характеристика на континентите Северна Америка, Южна Америка, Австралия и Антарктида – релеф, климат, води, почви, растителност и животински свят. Акцентира се върху географските особености и закономерности.

Във втория модул студентите се запознават с принципите и методите на природогеографската регионализация, както и с индивидуалните особености на комплексните регионални единици от различен таксономичен ранг. Разглеждат се различни индекси, показатели и критерии за класификация на тези територии.

Технология на обучението и оценяване:

Целта на лекционния курс е да формира у студентите компетенции за анализ и оценка на природни обекти, процеси, явления, характеристика на различни природогеографски области и региони. Съществен момент е повишаването на теоретичната подготовка на студентите чрез изграждане на пространствени умения и вземането на решения при извършване на изследвания по актуални проблеми свързани с опазването на природната среда.

Лекциите и упражненията се провеждат на основата на материално-техническата база на катедра "ГЕООС". За онагледяване на преподавания лекционен материал се използва компютър с видео - проектор, учебни видеофилми, специализиран ГИС софтуер (Google Earth, ArcGIS), нагледни материали (карти, картосхеми, сателитни изображения, атласи, табла), част от които са разработвани като курсови и дипломни работи на студенти.

Изучаването на дисциплината се обвързва с 105 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Самостоятелната подготовка обхваща:

проучване на допълнителни литературни източници в библиотека, в Internet и др.,

анализ и оценка на получените резултати, техническо оформяне на курсови задачи, реферати, карти, презентации и др.,

представяне и защита на завършените работи.

По време на курса на обучение се извършва текущ контрол за оценяване на знанията, включващ разработването и защитата на реферат или презентация, отговарящи на съдържанието на лекционния материал. Всеки студент изготвя набор от карти за различни природни обекти на

територията на седемте континента. Придобитите знания и умения се оценяват чрез колоквиуми под формата на тест. Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата: Отличен 6 – над 89% , Много добър 5 – 70% - 89 % , Добър 4 – 50% - 70%, Среден 3– 30% - 50%, Слаб 2 – под 30%. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията на Правилника за образователната дейност на ЮЗУ, изпълнили са и изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 75:25.

ПОЛИТИКА ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

ECTS кредити: 5.0

Форма за проверка на знанията: **изпит**

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра: " География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Проф. д-р Емилия Варадинова

e-mail: emilia.varadinova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Вид на изпита: **писмен**

Анотация:

Опазването на околната среда (ОС) е сред най-важните приоритети на съвременното общество. Учебната дисциплина "Политика по опазване на околната среда в България" има за цел да запознае студентите със същността и съдържанието на държавната политика по опазване на околната среда в контекста на съответните политики на ООН и ЕС.

Съдържание на учебната дисциплина:

В курса се представят актуалните тематични направления в областта на опазването на околната среда в България. Екологичната политика се представя като взаимосвързана система от действия за управление на състоянието на ОС с оглед на нейното рационално използване, възпроизводство и опазване. Акцентира се върху целите насочени към съхранение на природните богатства на страната и осигуряване на здравословна ОС за живот, труд и отдых на населението ѝ в условията на устойчиво развитие. Изучават се действащите стратегическите документи и основните нормативни регулации в областта на опазването на въздуха, водите, почвите, биоразнообразието и управлението на отпадъците.

Технология на обучението:

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. В лекциите студентите се запознават поотделно с елементите на държавната политика по опазване на околната среда. По-голямата част от лекциите са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, научно-популярни филми, снимков материал, и др. Паралелно се провеждат и тематични практически упражнения, в които се дискутират и анализират целите принципите, които са заложили в действащите стратегии, планове и програми в областта на опазването на околната среда. Изучаването на дисциплината се обвързва със 105 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на презентациите за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването:

През семестъра се извършва периодичен контрол на придобитите знания чрез решаване на казуси, подготовка и представяне на презентации. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка спрямо текущата е 75:25. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ЗАМЪРСЯВАНЕ НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит   **Вид на изпита:** писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: Проф. д-р Емилия Варадинова

E-mail: emilia.varadinova@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Замърсяване на атмосферния въздух” изучава източниците на замърсяване на атмосферата, факторите, влияещи върху процесите на замърсяване и преноса на замърсители, теоретичните постановки, законодателна рамка и практическа насоченост на проблемите, свързани със замърсяването на атмосферата и опазване чистотата на въздуха. Акцентира се върху климатичните промени, неблагоприятните въздействия на замърсяването на въздуха върху околната среда, разглеждат се здравни и икономически аспекти на замърсяването на въздуха. Целта на дисциплината “Замърсяване на атмосферния въздух” е да се обогатят теоретичните познания на студентите с терминологични постановки и конкретни практически казуси, свързани с опазване на чистотата на атмосферния въздух. Да се изгради висока екологична култура, да се провокират професионален интерес и действия, насочени към предотвратяване на замърсяването и организиране на мероприятия, посветени на опазване на въздуха.

Съдържание на учебната дисциплина:

Съдържанието на дисциплината е структурирано в тринадесет теми. Изучават се основните замърсители и източниците на замърсяване на въздуха, както и факторите, които влияят върху разпространението на атмосферните замърсители. Анализират се локални, регионални и глобални процеси на замърсяване, изменението на климата, климатични прогнози и сценарии. Представят се проблеми свързани със замърсяване на въздуха в населените места, въздействието на замърсяването върху компонентите на околната среда и принципите на мониторинговите програми за контрол, оценка и управление на качеството на атмосферния въздух.

Технология за обучение и оценяване:

Лекционният материал е разработен под формата на PowerPoint презентации. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория или в полеви условия.

Крайната оценка се формира въз основа на текущ контрол и писмен изпит. През семестъра се извършва контрол на придобитите знания чрез възлагане на теми за разработване на реферат/презентация и провеждането на тестове, които включват въпроси от съдържанието на лекционния материал. Оценява се и подготовката и работата на студентите по време на упражненията. До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00. Делът на текущия контрол от крайната оценка е 75%. Изпитната процедура включва разработването на два въпроса от лекционния материал. Относителното тегло на изпита от крайната оценка е 25%. Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ЗАМЪРСЯВАНЕ НА ВОДИТЕ

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: проф. д-р Емилия Варадинова

E-mail: emilia.varadinova@swu.bg

Анотация

Учебната дисциплина “Замърсяване на водите” изучава източниците на замърсяване на водите, факторите, които влияят върху процесите на замърсяване, разграждане и транспортиране на замърсители, въздействието на замърсяването на водите върху живите организми.

С обучението по дисциплината се цели запознаване на студентите с теоретичните постановки, нормативни изисквания и практически подходи при решаване на проблемите, свързани със замърсяването на водите, с методите за оценка на състоянието на водните тела и опазване чистотата на повърхностните и подземни води. Акцентира се върху неблагоприятните природни и антропогенно индуцирани въздействия на замърсяването върху водната биота, разглеждат се здравни и икономически аспекти на замърсяването на водите.

Съдържание на учебната дисциплина:

Съдържанието на дисциплината е структурирано в петнадесет теми. Изучават се основните типове водоёми, факторите на водната среда и типологията на водите в България. Анализират се замърсителите и източниците на замърсяване на водите, мониторинга на водите и зоните за защита на водите. Представят се основните биологични, физико-химични и хидроморфологични елементи за качество и нормативните регулации за характеризиране на състоянието на повърхностните и подземните води, в т. ч. и водите за питейно-битови цели. Изучават методите за пречистване на отпадъчни води, както и здравните, и икономически аспекти на замърсяването на водите.

Технология за обучение и оценяване:

Лекционният материал е разработен под формата на PowerPoint презентации. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория или в полеви условия. Крайната оценка се формира въз основа на текущ контрол и писмен изпит. През семестъра се извършва контрол на придобитите знания чрез възлагане на задания и подготовка на презентации и разработване на курсова работа. Оценяват се и подготовката и работата на студентите по време на упражненията. До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00. Делът на текущия контрол от крайната оценка е 75%. Изпитната процедура включва разработването на два въпроса от конспекта. Относителното тегло на изпита от крайната оценка е 25%. Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ОБЩА ЕКОЛОГИЯ

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природоматематически факултет

Лектори: доц. д-р Лидия Сакелариева

E-mail: sakelarieva.lidia@swu.bg

Анотация: Учебната дисциплина “Обща екология” акцентира върху основни подходи и концепции в екологията като една интердисциплинна наука, която обединява биологичните, физичните и социалните науки и се намира в тясна връзка с опазването на околната среда. Целта на курса е да запознае студентите с основните характеристики на биологичните макросистеми – популации, биоценози, екосистеми и формирането на умения за изследване, анализ и оценка на тези системи.

Съдържание на учебната дисциплина:

Съдържанието на дисциплината е структурирано в два раздела:

РАЗДЕЛ I. Екологията като наука. Екологични фактори. Предмет, задачи и методите на изследване в екологията. Основни екологични фактори – абиотични, биотични и антропогенни. Концепция за лимитиращото действие на факторите на средата. Светлината, температурата, въздухът, водата и почвата като екологични фактори. Екологични групи организми в зависимост от адаптацията им към различни светлинни, топлинни режими и режими на овлажнение. Водата и почвата като среди на живот и адаптациите на организмите към тях. Екологични групи водни и почвени организми.

РАЗДЕЛ II. Популационна екология, синекология, екология на екосистемите. Същност, биологично значение и видове популации. Структура и свойства на популациите. Типове популационно нарастване. Биоценоза – същност и видове. Структура на биоценозите – видова, морфологична (вертикална и хоризонтална), функционална. Основни типове и форми междувидови отношения в биоценозите. Екологична ниша. Екосистема – същност, основни типове, класификация. Кръговрат на веществата и поток на енергията. Продуктивност на екосистемите. Развитие на екосистемите. Общи закономерности, първични и вторични сукцесии. Климат. Същност и организация на биосферата.

Технология за обучение и оценяване:

Учебната дисциплината е включена в платформата за електронно обучение Blackboard. Лекционният материал е разработен под формата на PowerPoint презентации. Практическите упражнения се провеждат в лаборатория или в полеви условия.

Крайната оценка се формира въз основа на текущ контрол и писмен изпит. През семестъра се извършва контрол на придобитите знания чрез провеждането на тестове (в платформата за електронно обучение Blackboard), които включват въпроси от съдържанието на определени теми от лекционния материал. Оценяват се и подготовката и работата на студентите по време на упражненията. До изпит се допускат само студентите, чиято оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.00. Делът на текущия контрол от крайната оценка е 60%. Изпитната процедура включва финален тест в платформата за електронно обучение Blackboard. Крайната оценка се формира при условие, че оценката от изпита е минимум Среден 3.00.

ПРИРОДНА ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 9.0

Седмичен хорариум: 4л+0су+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектори:

Доц. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Природна география на България” е една от главните в подготовката на студентите от специалност “География и регионална политика”. Тя има за цел да даде основни знания за историята и факторите за формирането, спецификата и характеристиките на компонентите на природната среда в България – релеф, климат, води, растителност, животни и почви, както и за особеностите на тяхната регионална диференциация по територията на страната.

Съдържание на учебната дисциплина:

В структурно отношение дисциплината се състои от две основни части – покомпонентна и регионална характеристика. Първата е посветена на характеристиката на отделните природни компоненти, а втората – на характеристиката на природногеографските регионални единици на ниво област и подобласт. Покомпонентната част дава знания за природните закономерности на формирането, пространственото разпределение и характерните особености на главните морфоструктури и форми на релефа, на климатичните елементи, на водния режим, на почвите, на растителната покривка и на животинския свят на територията на страната на фона на общогеографските закономерности, проявяващи се в общоевропейски и планетарен мащаб. Регионалната част дава знания за методите и принципите на природногеографска регионализация, както и за индивидуалните особености на комплексните регионални единици от различен таксономичен ранг. Изяснява се техният генезис, структура, природноресурсен потенциал и степента и тенденциите на антропогенно изменение.

Технология на обучението:

Всички лекции са подготвени и се изнасят под формата на Power point презентации с мултимедиен проектор. Лекционният материал е достъпен в платформата за електронно обучение „Blackboard Learn“. В електронния вариант на курса освен лекционния материал са качени редица помощни материали – карти, диаграми, графики снимки, предоставени са линкове към много тематични географски и картографски ресурси. На практическите занятия студентите изчертават, анализират и сравняват различни варианти както покомпонентните, така и на комплексните регионалните схеми. По този начин те затвърждават своите знания и придобиват умения за анализ и синтез в областта на природногеографските изследвания. Това спомага за повишаване степента на тяхната подготовка за извършване на самостоятелни изследвания по актуални проблеми на рационалното природоползване и опазването на околната среда, с оглед постигането на устойчиво регионално развитие на страната. Изучаването на дисциплината се обвързва със 180 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя.

Организация на оценяването:

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху състоянието и проблемите на определен природен компонент или съответна физикогеографска област в България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове след всеки основен раздел от учебното съдържание. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и

имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден

3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 25%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити. Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 70:30.

СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 9.0

Седмичен хорариум: 4л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов, тел: 0884 865619

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Социално - икономическа география на България” е задължителна дисциплина за студентите от специалност География и регионална политика. Нейното научно-учебно съдържание се разработва и прилага в България, което позволява в учебния процес да се разглеждат, обясняват и изучават общите и преди всичко регионалните геополитически, социално-икономически и екологични проблеми на страната. В този смисъл дисциплината “Социално-икономическа география на България” е фундаментална за професионалната компетентност и практически умения на завършващите висше географско образование студенти.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината „Социално - икономическа география на България” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Приложното значение на лекционния курс се състои в осигуряване разширена научна подготовка, култура и компетентност на студентите, с което биха могли да надграждат във времето в тази област.

С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ – II ЧАСТ

ECTS кредити: 6.0

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова,

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 3л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина “География на страните – II част”, е една от основните дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да запознае студентите с най-голямата политико-икономическа организация в Европа – Европейския съюз, с основните ѝ институции и политики. Изучават се избрани европейски страни по утвърден алгоритъм, оценява се техния ресурсен потенциал, политическо и административно устройство, социално-икономическо развитие и регионалната структура.

Съдържание на учебната дисциплина:

Лекционният материал е структуриран в два раздела. Първият разглежда възникването и етапите на разширяване на ЕС, принципите, целите и механизмите, чрез които той функционира. Специално място се отделя на институциите, осъществяващи координиращи и ръководни функции в ЕС, както и на геодемографска и етнорелигиозна характеристика и структура на страните от Съюза. Изтъкват се проблемите и тенденциите в развитието на ЕС, и особено тези, свързани с последните му разширявания. Оценява се значението на общата Европейска политика като важен стабилизиращ геополитически фактор.

Втората част запознава студентите с европейските страни. Специално внимание се обръща на регионалните различия в нивото на социално-икономическото развитие между страните, на особеностите на природните условия и ресурси, на демографския им потенциал и държавно устройство. Анализира се ефективността на мерките и програмите на ЕС за преодоляване на вътрешните регионални различия между страните членки на ЕС. Дава се оценка за значението на общата европейска икономика в световното стопанство, като се прави сравнение с други световни икономически центрове и региони. Очертават се насоките на развитие.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ТЕМАТИЧНА КАРТОГРАФИЯ

ECTS кредити: 6.0

Седмичен хорариум: 2л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори: гл.ас. д-р инж. Галина Безинска

E-mail: galinabezinska@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина "Тематична картография" е избираема за студентите от специалност "География и регионална политика" и има за цел да разшири и задълбочи знанията, уменията и компетенциите, придобити в основния курс по Картография.

Дисциплината запознава студентите с методите и подходите за създаване на тематични карти, като използва съвременни географски информационни системи (ГИС). Лекционният курс акцентира върху повишаващата се роля на тематичната картография в планирането, управлението и опазването на околната среда, както и в различни научни направления. Бъдещите специалисти по география ще развият умения за правилно разчитане и интерпретиране на тематичното съдържание на карти с природогеографски и социално-икономически характер.

Практическите упражнения са насочени към изграждане на умения за самостоятелно създаване на тематични карти в цифрова среда и за работа със специализиран ГИС софтуер. По този начин дисциплината предоставя както теоретична основа, така и практически опит, необходим за успешното прилагане на тематичната картография в научни и професионални дейности.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в пет основни раздела:

1. **Въведение в тематичната картография** – запознаване с видовете данни и техните източници и методите за събиране, класификация и обработка на данни в ГИС среда.
2. **Основни статистически методи за обработка на пространствени данни** – изучаване на техники за обработване и анализ на данни и тяхното приложение при създаването на тематични карти.
3. **Картографски методи за визуализиране на тематично съдържание** – разглеждане на различни методи и техники за визуализация на данни в картографски формат.
4. **Видове тематични карти** – подробно разглеждане на различните типове тематични карти и тяхното предназначение.
5. **Интернет картографиране** – възможности за онлайн визуализация, споделяне и разпространение на тематични карти.

По време на практическите занятия студентите развиват умения за създаване, интерпретация и анализ на различни видове тематични карти. Те имат възможност самостоятелно да разработят проект по избор, който включва прилагане на изучените методи и инструменти за картографиране.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите и упражненията се провеждат в специализирана учебна лаборатория по картография и ГИС. За визуализация на преподавания лекционен материал се използват компютър с видеопроектор, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), както и нагледни материали – табла, схеми и карти, включително разработки от курсови и дипломни проекти на студенти.

Практическите занятия се провеждат на групи в същата лаборатория, осигурявайки възможност за индивидуална работа в цифрова среда. В началото на всяко упражнение преподавателят предоставя инструкции и насоки за изпълнение на отделните етапи от проекта, след което студентите самостоятелно работят по възложените задачи.

По време на семестъра се извършва текущ контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и провеждане на писмен тест. Всяка задача (етап) се оценява поотделно. Етапите на всяко

упражнение са подробно описани в съдържанието на програмата. Всеки студент получава крайна текуща оценка от получените резултати на практическите упражнения и присъствие на упражненията.

Студентите се допускат до изпит при минимална текуща оценка "Среден 3.00", която се изчислява като средноаритметично от всички оценки, получени през семестъра. Окончателната оценка се формира по следния начин: 75% от резултатите на текущия контрол и 25% от оценката на семестриалния изпит, в съответствие със системата за оценяване, разработена и приета от катедрата.

ТУРИСТИЧЕСКО КАРТОГРАФИРАНЕ

ECTS кредити: **6.0**

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VI

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори: гл. ас. д-р инж. Галина Безинска

E-mail: galinabezinska@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Туристическо картографиране" е избираема и се изучава от студентите в специалност "География и регионална политика" с цел да разшири и задълбочи знанията, уменията и компетенциите на студентите, придобити в курса по Картография, като акцентира върху нарастващата роля на туристическата картография в планирането и управлението на туризма.

Лекционният курс запознава студентите с особеностите на туристическите карти и тяхното приложение в различни аспекти на икономиката и управлението на туризма. Бъдещите специалисти ще развият умения за правилно разчитане, интерпретиране и използване на различни видове туристически карти в своята професионална практика.

Практическите упражнения са насочени към придобиване на практически умения за създаване на туристически карти в цифрова среда. Студентите ще усвоят работа със специализиран ГИС софтуер, който ще им позволи да създават и анализират картографски материали, съобразени с нуждите на туристическия сектор.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в пет основни раздела:

1. **Въведение в туристическото картографиране** – запознаване с видовете данни, техните източници и методите за събиране, класификация и обработка на данни в ГИС среда.
2. **Основни статистически методи за обработка на пространствени данни** – изучаване на техники за анализ и обработване на данни и тяхното приложение в туристическото картографиране.
3. **Картографски методи за визуализация на тематично съдържание** – изследване на различни методи и техники за визуализиране на пространствени данни в картографски формат.
4. **Видове туристически карти** – подробно разглеждане на различните типове туристически карти, тяхното съдържание, структура и приложение.
5. **Интернет картографиране** – възможности за онлайн визуализация, споделяне и разпространение на туристически карти.

По време на практическите занятия студентите придобиват умения за четене, интерпретиране, анализ и създаване на разнообразни туристически карти. Предвидено е самостоятелно разработване на туристическа карта по избор на студента, което им позволява да приложат усвоените знания и умения в реална практика. Упражненията се провеждат в специализирана учебна лаборатория по Картография и ГИС, която осигурява подходяща среда за усвояване и усъвършенстване на практическите компетенции.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите и упражненията се провеждат в специализирана учебна лаборатория по картография и ГИС. За визуализация на преподавания лекционен материал се използват компютър с видеопроектор, специализиран ГИС софтуер (ArcGIS), както и нагледни материали – табла, схеми и карти, включително разработки от курсови и дипломни проекти на студенти.

Практическите занятия се провеждат на групи в същата лаборатория, осигурявайки възможност за индивидуална работа в цифрова среда. В началото на всяко упражнение преподавателят предоставя инструкции и насоки за изпълнение на отделните етапи от проекта, след което студентите самостоятелно работят по възложените задачи.

По време на семестъра се извършва текущ контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и провеждане на писмен тест. Всяка задача (етап) се оценява поотделно. Етапите на всяко упражнение са подробно описани в съдържанието на програмата. Всеки студент получава крайна

текуща оценка от получените резултати на практическите упражнения и присъствие на упражненията.

Студентите се допускат до изпит при минимална текуща оценка "Среден 3.00", която се изчислява като средноаритметично от всички оценки, получени през семестъра. Окончателната оценка се формира по следния начин: 75% от резултатите на текущия контрол и 25% от оценката на семестриалния изпит, в съответствие със системата за оценяване, разработена и приета от катедрата.

ПЛАНИРАНЕ И РЕГИОНАЛНА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 7.0

Седмичен хорариум: 3л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов, тел: 0884 865619

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Планиране и регионална политика на България” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Дисциплината „Планиране и регионална политика на България” има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията по европейски проекти.

Съдържание на учебната дисциплина:

Макроструктурата на лекционния курс включва три раздела.

Първият раздел е посветен на предмета, задачите и целите на регионалното планиране и политика, на методическите аспекти и програмирането на основата на Закона за регионално развитие и основните документи на национално ниво. Вторият раздел обединява теми съгласно законодателството в страната за развитие на регионалната политика в Р. България на различните йерархични равнища. Третият раздел е ориентиран към SWOT-анализа, писането и управлението на проекти и социално –икономическото партньорство.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс “Планиране и регионална политика на България” запознава студентите с научно-теоретичните постановки на регионалната политика и планиране у нас. С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Приложното значение на лекционния курс “Планиране и регионална политика на България” се състои в осигуряването на научната подготовка и компетентност на студентите при управлението, организирането и планирането на цялостната дейност в административно-териториалните единици по регионално развитие и провеждането на съответната политика.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФСКИ ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ

ECTS кредити: 8.0

Седмичен хорариум: 3л+2пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра "География, екология и опазване на околната среда

Факултет Природо-математически

Лектори: гл. ас. д-р Галина Безинска

E-mail: galinabezinska@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина „*Географски информационни системи*“ е задължителна част от учебния план на специалност „*География и регионална политика*“ и е насочена към изучаването на съвременните принципи, технологии и приложения на ГИС в географската наука и практика. Програмата е разработена в съответствие с академичните стандарти и изисквания за обучението по тази специалност и обхваща както фундаменталните теоретични основи на ГИС, така и актуалните тенденции и новаторски подходи в областта на пространствените данни и анализи.

Курсът подчертава значението на новите постижения в областта на ГИС, включително използването на изкуствен интелект и машинно обучение за пространствен анализ, 3D картографиране, интернет-базирани и мобилни ГИС приложения, както и интеграцията на данни от разнообразни източници като дронове, сензори и свободни данни. В хода на обучението се поставя акцент върху динамичния характер на ГИС технологиите и необходимостта от гъвкавост и адаптация към новите разработки и възможности в тази област.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в шест основни раздела:

1. **Въведение в географските информационни системи (ГИС)** – запознаване с основните концепции, история и еволюция на ГИС технологиите.
2. **Бази данни в ГИС** – изучаване на модели за пространствени и непространствени данни, формати за данни и тяхното управление.
3. **Въвеждане, кодиране и обработка на данни** – методи за събиране, въвеждане, обработка и трансформация на географски данни в ГИС среда.
4. **Пространствен анализ и моделиране** – принципи и техники за анализ и моделиране на географски данни, включително геостатистически и пространствени анализи.
5. **Изграждане и управление на ГИС проекти** – планиране, разработка, внедряване и управление на ГИС проекти и инфраструктури.
6. **Съвременни приложения на ГИС** – практически примери за използване на ГИС в различни области като управление на околната среда, урбанистика, бизнес и здравеопазване.

По време на практическите занятия студентите придобиват умения за работа с ГИС софтуери, провеждане на пространствени анализи и моделиране, както и компетенции за прилагане на ГИС технологии в различни области като урбанистика, управление на околната среда и оценка на риска. Упражненията се провеждат в специализирана учебна лаборатория по Картография и ГИС, която предоставя подходяща среда за усвояване и развитие на практическите умения и работа по реални проекти.

Технология на обучението и оценяване:

Лекциите и упражненията по дисциплината ГИС се провеждат с помощта на съвременната материално-техническа база на катедра „ГЕООС“. За визуализация на лекционния материал се използват компютър с видеопроектор, специализиран ГИС софтуер (напр. ArcGIS, QGIS), учебни видеоматериали и интерактивни нагледни материали, включително табла, схеми и карти, разработени в рамките на курсови и дипломни проекти на студенти.

Практическите занятия се провеждат в модерно оборудвана компютърна лаборатория, която разполага с мултимедийни технологии и специализиран софтуер за обработка на пространствени данни. За осигуряване на ефективно обучение студентите са разпределени в малки групи, като всеки студент разполага с индивидуален компютър, което позволява активно участие и работа в реална ГИС среда.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на самостоятелни задачи и писмен тест, съгласно програмата. Разработват се **няколко** самостоятелни проекта, които включват отделни, но свързани помежду си етапи. Всяка задача (етап) се оценява поотделно.

Етапите на всяко упражнение са подробно описани в съдържанието на програмата. Всеки студент получава крайна оценка от получените резултати на практическите упражнения и присъствие на упражненията.

Студентите се допускат до изпит с минимална текуща оценка среден 3, която се формира като средноаритметично от всички оценки получени през семестъра. Окончателната оценка се формира 75% от оценката на периодичния контрол и 25% от оценката на семестриалния изпит, съгласно разработената и приетата в катедрата система за контрол на знанията и уменията на студентите.

ДИГИТАЛНА ИКОНОМИКА

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов, тел: 0884 865619

E-mail: karadzhov@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина "География на дигиталната икономика" е избираема за студенти бакалаври по специалност "География и регионална политика". Тя разглежда ключови аспекти на съвременната дигитална икономика, структурирани в три основни раздела. Първият обхваща стартъпи, бизнес инкубатори, онлайн банкиране и дигитална търговия, вторият се фокусира върху криптовалути, блокчейн технологии и децентрализирани финанси, а третият анализира дигиталния маркетинг и неговите предизвикателства. Дисциплината съчетава теоретично обучение с практическа работа в реална дигитална среда, като целта е студентите да придобият знания и умения, релевантни за динамично развиващата се цифрова икономика.

Съдържание на учебната дисциплина:

Макроструктурата на дисциплината е разделена на три раздела.

Първият раздел е посветен съвременните дигитални форми на световната икономика и различните видове стопански субекти, опериращи в тях, онлайн банкирането, стартъпите, акселераторите, рисковото, грантовото и фондовото финансиране, скалирането на бизнеса бизнес инкубаторите и др.

Вторият раздел е с фокус върху криптовалути, блокчейн технологията, децентрализираните финанси (DeFi), смарт договорите (Smart contracts) и децентрализираните приложения (DApps).

Третият раздел е посветен на дигиталния маркетинг, неговите особености и предизвикателства, маркетингането и таргетирането в социални мрежи и интернет търсачки, електронната реклама, настройването на аудитории и работа в различните платформи и др.

Дисциплината кореспондира с предмета на изучаване на дисциплината, „Социално-икономическа география на България”.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението по дисциплината “География на дигиталната икономика” се извършва съгласно действащия учебен план на специалност “География и регионална политика”, ОКС “Бакалавър”.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се и решаване на тест, който отговаря на съдържанието на предходното упражнение.

Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

При получени оценки от текущия контрол над много добър студентите се освобождават от втора и трета част за изпита в края на семестъра. За изключително представяне на студент в образователния процес (100% изпълнение на задачите от текущия контрол, активно и правилно методическо участие в дискутирането на лекционния материал) той се освобождава от семестриален изпит.

Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, а на финалният изпит – 25%.

ОПАЗВАНЕ НА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: V

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Опазване на биологичното разнообразие” се изучава от студентите в специалност “География и регионална политика” с цел да получат необходимите познания за съвременните проблеми в опазването на бързо намаляващото биологично разнообразие (биоразнообразие – за краткост), което е резултат на еволюционните процеси и случайни генетични промени за период от близо половин милиард години назад в миналото. Тя представлява интегриран подход към защита и управление на биологичното разнообразие, който използва подходящи принципи и познания: от основни биологични сфери, като генетиката и екологията; от управленските сфери на природните богатства, като риболова и дивата природа; и от социалните науки, като антропология, социология, философия и икономика.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината е разделена на три части. В първата се разглеждат целите, задачите, значението и методите в опазването на биоразнообразието, тенденциите и процесите в развитието на глобалното биоразнообразие. Втората част обхваща проблемите по опазване на биологичното разнообразие на видово, популационно и системно ниво. В третата част са разгледани практически приложения и съобразяването на човешките действия с опазването на биологичното разнообразие, както на глобално, но така също и на регионално ниво.

Технология за обучение и оценяване:

Курса на обучение по учебната дисциплина включва теоретична подготовка на основата на лекционен курс по основни теми от съдържанието на учебната програма, съчетан с дискутирана самостоятелна подготовка на студентите по важни теми от курса и практически упражнения за конкретизиране на познанията на студентите на практическо равнище. По време на упражненията се работи с реални обекти, модели и данни на изследване, образци на изследователски методи, като се използват интерактивни методи на обучение. Част от темите се разработват извънаудиторно – в естествена природна среда върху терени на защитени природни територии и територии експлоатирани от човека.

Усвояването на учебното съдържание се подпомага от използването на нагледни материали (табла, презентации, печатни копия, софтуер) и технически средства (компютър, мултимедия и др.).

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа на терен, в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за текущия контрол и изпита.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на курсова работа, и/или на реферат, и/или чрез провеждане на тестове. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите, като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата както следва:

Отличен 6 – над 89%

Много добър 5 – 70% -89 %

Добър 4 – 45% -69%

Среден 3 – 30% -44%

Слаб 2 – под 30%

Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи и втори раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното

тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

РЕГИОНАЛНИ ГЕОЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5.0

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Надежда Николова

E-mail: nin@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Проблемите на използването на природните ресурси и устойчивото балансирано социално-икономическо развитие на даден регион или отрасъл могат да бъдат решени само въз основа на достатъчна по обем, обхват и достоверност информация. Устойчивото регионално развитие на Република България може да се постигне чрез анализ, оценка и определяне на екологичния потенциал и възможностите за регулиране състоянието на средата с цел оптимизиране взаимоотношенията между обществото и природата и планирането на дейности за преодоляването на възникналите и предотвратяването на назряващите геоекологични проблеми.

Съдържание на учебната дисциплина:

Студентите се запознават с най-острите и наболели геоекологични проблеми в отделните региони на страната. В преобладаващата част от случаите те са свързани с предишни или съвременни замърсявания или увреждания на околната среда, в резултат на различните промишлени дейности като добив и флотация на полезни изкопаеми, развитие на металургична, химическа или други видове промишленост. В по-ограничена степен строителството, транспорта, земеделието и туризма също могат да доведат до възникването на сериозни конфликтни ситуации, свързани с опазването на околната среда и биоразнообразието. Придобитите знания имат практическо приложение при планирането на рационалното използване на природните ресурси, оценката на въздействието върху околната среда (ОВОС), териториално-селищното и ландшафтно-устройственото планиране.

Технология на обучението:

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. В лекциите студентите се запознават с теоретичната база на учебната дисциплина. По-голямата част от лекциите са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедийен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, научно-популярни филми, снимков материал, и др. Практическите упражнения се провеждат след всяка лекция, като се дискутират проблемите на замърсяването на компонентите на околната среда от отделни производства и по региони. За всеки икономически район за планиране се прави обобщена оценка на съществуващите геоекологични проблеми. Изучаването на дисциплината се обвързва със 105 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването:

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоекологичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и

имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден

3. Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната и текущата оценка при формирането на крайната оценка е 25:75. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити. Окончателната оценка се формира от оценката за текущ контрол и тази от изпита в съотношение 75:25.

ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л + 1пу

Форма за проверка на знанията: текущ контрол и изпит **Вид на изпита:** писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо-математически факултет

Лектори: доц. д-р инж. Константин Тюфекчиев

E-mail: konstantinat@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Защитени територии в България” е сравнително нова научна дисциплина, която отделя основно внимание на теоретичните и практически проблеми на консервацията като актуален метод в съвременната природозащита. Тя обобщава чуждата и нашата теория и практика в опазването на основните компоненти на обкръжаващата ни природна среда (литосфера, почви, води, атмосферен въздух, растителен и животински свят). Разглеждат се теоретичните и историческите предпоставки за създаването на защитени природни територии (ЗПТ), международното сътрудничество в областта на консервационната природозащита и положителните световни тенденции в развитието ѝ. Включени са и въпросите за класификацията на защитените природни територии и обекти (ЗПТО), за природозащитните режими, възприети в световната практика, за устройството на ЗПТ, които са обект на екологично обучение и туризъм. Подробно се разглеждат ЗПТО в България, техния природозащитен статут, териториално разпределение и ландшафтна същност.

Съдържание на учебната дисциплина:

Дисциплината е разделена на три части. В първата се разглеждат теоретичните основи на консервационната природозащита, включващо определения, цели, задачи и методи. В нея са включени и функции, класификация и природозащитни режими в защитените територии. Втората част обхваща подробната характеристика на защитените природни територии и обекти в България. В третата част е обърнато внимание на устройството и управлението на ЗПТ и възможностите за използването им в природозащитното обучение и възпитание.

Технология за обучение и оценяване:

Курса на обучение по учебната дисциплина включва теоретична подготовка на основата на лекционен курс по основни теми от съдържанието на учебната програма, съчетан с дискутирана самостоятелна подготовка на студентите по важни теми от курса и практически упражнения за конкретизиране на познанията на студентите на практическо равнище. По време на упражненията се работи с реални обекти, модели и данни на изследване, образци на изследователски методи, като се използват интерактивни методи на обучение. Част от темите се разработват извънаудиторно – в естествена природна среда върху терени на защитени природни територии и територии експлоатирани от човека.

Усвояването на учебното съдържание се подпомага от използването на нагледни материали (табла, презентации, печатни копия, софтуер) и технически средства (компютър, мултимедия и др.).

Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа на терен, в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за текущия контрол и изпита.

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат и разработка и защита на презентация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите, като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

Оценяването се извършва по шестобалната система в зависимост от изпълнението на задачата както следва:

Отличен 6 – над 89%

Много добър 5 – 70% -89 %

Добър 4 – 45% -69%

Среден 3 – 30% -44%

Слаб 2 – под 30%

Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%. При получени оценки над много добър студентите се освобождават от втора част.

Изпитната процедура включва тест или писмен изпит по една тема от първи, втори и трети раздел от съдържанието на учебната дисциплина след предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

СОЦИАЛНИ ПРОБЛЕМИ И СОЦИАЛНА ПОЛИТИКА НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 5.0

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра ГЕООС

Природо-математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина “Социални проблеми и социална политика” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Тя е насочена към запознаване на студентите от специалността с основните параметри на социалната политика, социалните проблеми, индикаторите за идентифицирането и, както и факторната им обусловеност. Основната цел на учебната дисциплина е да даде необходимите знания за същността и значението на социалната политика като част от цялостното социално, обществено и икономическо развитие на страната. Да очертае нейните параметри, основните фактори, от които се влияе и да покаже равнището на влияние на социалната политика в България. Това позволява на студентите да се научат да разглеждат социалната политика като елемент на общественото развитие и в пряка зависимост от икономическото развитие на територията, да определят значението ѝ за населението, да познават индикаторите на социалните проблеми и да ги анализират, да познават основните елементи на социалната политика и различните видове механизми за въздействие и намаляване на регионалните различия в социалното развитие.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в два раздела. Първият раздел има предимно теоретичен характер. Разглеждат се основни теории за социалната политика, социалното и човешко развитие, за човешкия и социалния капитал, индикатори за социално развитие и регионалните им измерения и др. Вторият раздел е с практическа насоченост. Посветен е на различни механизми за смекчаване на различията и регулиране на социалните проблеми на регионално ниво.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА ВЪНШНО-ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ВРЪЗКИ

ECTS кредити: 5.0

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова,

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина “География на външноикономическите връзки” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Тя е насочена към запознаване на студентите от специалността с основните параметри на този важен компонент на световното стопанство, на значението му за икономическата интеграция между националните икономики, на индикаторите за идентифицирането му, на еволюцията, през която преминава и новите форми с които се обогатява.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебното съдържание е структурирано в два раздела. Първият раздел разглежда основните детерминанти на външноикономическите връзки в глобален аспект. Акцентира се на важни процеси като икономическата интеграция, моделите на световно икономическо развитие, организацията на стопанските дейности в регионален контекст и др. Вторият раздел е посветен изцяло на външноикономическите връзки – същност, значение, особености, еволюция в развитието и обогатяването им с нови форми на външноикономическите връзки. Характеризират се и техни регионални особености.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване – презентации, карти, графични изображения и др. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОУРБАНИСТИКА

ECTS кредити: 5.0

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Форма за проверка на знанията: изпит

Вид на изпита: писмен

Семестър: VII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов, тел: 0884 865619

E-mail: karadzov@swu.bg

Анотация:

Учебната дисциплина “Геоурбанистика” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Дисциплината има за цел да даде основни знания в тази област на студентите и да осигури научна и практическа подготовка и компетентност за тяхното участие в градоустройствените и териториалноустройствени и регионални изследвания и прогнозни разработки, както и в програми за управление на територията.

Съдържание на учебната дисциплина:

Макроструктурата на лекционния курс включва три раздела.

Първият раздел е посветен на предмета и задачите на учебната дисциплина геоурбанистика, същността на основни понятия, на феномена урбанизация. Вторият раздел проследява развитието на урбанизацията в различните култури, времена и части на света. По този начин студентите са запознати с еволюцията на градоустройството, с условията и факторите влияещи на развитието му, и неговата специфика. Третият раздел е ориентиран да даде основни познания за урбанизма у нас и епохата на съвременното градоустройство по света със запознаване с характерни градове на модерната епоха.

Технология на обучението и оценяване:

Лекционният курс “Геоурбанистика” запознава студентите с научно-теоретичните основи и същността на урбанизма. С практическите упражнения се цели затвърждаване на придобитите познания и разширяване експериментални знания и умения за работа в съвременна практика и наука.

Приложното значение на лекционния курс “Геоурбанистика” се състои в осигуряване разширена научна подготовка, култура и компетентност на студентите, с което биха могли да участват при разработването на градоустройствени проекти във всичките им етапи.

Изпитната процедура се състои от решаване на тест, който включва както въпроси със свободен отговор, така и такива от затворен тип. Относителното тегло на изпита от общата оценка е 25%. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ФУНКЦИОНАЛНИ РАЙОНИ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Емилия Патарчанова,

E-mail: emilia_patarchanova@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина „Функционални райони“ е ицбираема за студентите от специалност „География и регионална политика“. Курсът надгражда знанията и уменията на студентите, получени по време на обучението им в бакалавърската степен, осигурявайки специализация в областта на регионалната политика и регионалните изследвания. Тя акцентира върху функционалните райони – анализ и управление на най-важните социално-икономически процеси на територията им.

Съдържание на учебната дисциплина:

В тематично отношение съдържанието е разпределено в три раздела. Първият е теоретичен и принципно запознава студентите със същността, принципите и подходите на проблемното райониране и функционалните райони като един от неговите резултати. Вторият тематичен раздел е ориентиран към опознаване опита на политика за развитие тези неформални териториални общности в Европейския съюз. В заключителния раздел студентите по-детайлно разглеждат българското наследство, запознават се със съвременната теоретична база и практически решения, свързани с функционалните райони в България. Функционалните райони са елемент на модерната регионална политика. Използва се чуждестранния опит и особено регионалните социално-икономически изследвания свързани с тези райони в страните от ЕС. Разглеждат се общи за Европейския съюз регионални схеми на видовете функционални райони, отделя се внимание и на националните особености и политики в отделните държави от Евросъюза. Централно място в курса е отделено на обществено значимите социално-икономически проблеми на тези територии и тяхното регионално проучване в нашата страна. Усвояват се продуктите на регионалната политика и планиране за развитието и управлението на страната и регионите в миналото и днес. Подробно се разглеждат процесите на планиране, развитие и управление на районите от различните териториални равнища (от класификацията по NUTS) и особено на функционалните райони - видове, териториален обхват, съдържателна характеристика.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЯ НА БЪЛГАРИЯ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор:

Гл. ас. д-р Владимир Караджов, тел: 0884 865619

E-mail: karadzhov@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Регионална география на България" е избираема за студенти бакалаври по специалност "География и регионална политика". Тя има за цел да осигури фундаментални знания за регионалното развитие и планиране, както и практически умения за прилагането им в процесите на управление на територията. Основният фокус е върху териториалната организация на страната съгласно NUTS системата, с акцент върху анализ на статистическите райони, областите и общините, техните социално-икономически характеристики, проблеми и възможности за развитие.

Практическите занятия са насочени към затвърждаване на теоретичните знания и развитие на умения за работа с териториални данни и изготвяне на регионални анализи. Особено внимание се отделя на разработването на казуси и дискусии, свързани с регионалната политика и приложението ѝ в европейски контекст.

Съдържание на учебната дисциплина:

Съдържанието на курса е структурирано в два основни раздела. Първият обхваща съвременни аспекти на регионалното развитие, регионалните политики и местното самоуправление. Вторият се фокусира върху характеристиките на шестте статистически района на България, включително регионални различия, икономическа мобилност, социална и техническа инфраструктура.

Целта на дисциплината е да осигури компетентност за участие в регионални изследвания и проекти, свързани с управление на територията. Практическите упражнения затвърждават знанията и развиват умения за прилагането им в реална среда.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението по дисциплината "Регионална география на България" се извършва съгласно действащия учебен план на специалност "География и регионална политика", ОКС "Бакалавър".

През семестъра се извършва периодичен контрол чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се и решаване на тест, който отговаря на съдържанието на предходното упражнение.

Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест) като се отчитат: равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране.

При получени оценки от текущия контрол над много добър студентите се освобождават от втора и трета част за изпита в края на семестъра. За изключително представяне на студент в образователния процес (100% изпълнение на задачите от текущия контрол, активно и правилно методическо участие в дискутирането на лекционния материал) той се освобождава от семестриален изпит.

Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, а на финалният изпит – 25%.

УЧЕБНА ПРАКТИКА

ECTS кредити: 2.0

Форма за проверка на знанията: текуща оценка

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Красимир Стоянов

e-mail: krasi_sto@swu.bg

Седмичен хорариум: 2пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина „Учебна практика“ е задължителна дисциплина от учебния план на специалност „География и регионална политика“. Програмата е разработена в съответствие с изискванията и образователните стандарти за тази специалност.

Основна цел на учебната практика е разширяване и задълбочаване на теоретичните знания, получени от студентите в курса на обучение. Част от практиката е по физическа география и се провежда на терен, където студентите практически прилагат теоретичните принципи на изучаване на природните комплекси и значението на географията при решаването на проблемите на устойчивото развитие и опазването на природата.

Учебната практика се явява една от активните форми на обучение чрез теренно изследване, свързано с пряко общуване с природата, формиране на солидни знания и съответни компетенции.

Формите и методите на провеждане на практика са разнообразни: теренна работа, наблюдение, работа в различни институции – БД, РИОСВ и др.

Най-важната задача на практиката е натрупването на фактически знания за природните процеси и явления, усъвършенстване на професионалните компетенции на студентите за анализиране и оценка на състоянието на природните компоненти, както и организиране на събирането на материал за изпълнение на курсови и дипломни работи по геология, геоморфология, биогеография и др.

В часовете, посветени на теми от социално-икономическата география, студентите развиват своите знания и умения за събиране, обработка и анализ на статистическа информация. Събраните данни се представят чрез реферати, курсови работи или презентации.

Съдържание на учебната дисциплина:

Учебната практика е структурирана в следните направления

1. Теренна практика по геология, геоморфология и почвознание Място на провеждане: интересни в геолого-геоморфоложко отношение райони в близост до Благоевград – Стобски пирамиди, свлачището при кв. Ораново на Симитли, Белополски и Железнички пролом, Крупнишки рид и Сеизмична станция в село Крупник. Студентите се запознават със скалния и минералния състав на долината на Струма и прилежащите ѝ територии. Провежда се практическа работа с геоложки чук и компас, както и събиране на скални образци. Наблюдават се съвременни релефообразуващи процеси, предимно ерозионни и рискови. Студентите се запознават с основните етапи на геоложкото и геоморфоложкото картиране, изработват почвен профил и определят почвени хоризонти.

2. Теренна практика по климатология и хидрология Запознаване с работата по набиране на метеорологични данни чрез полеви наблюдения в ХМО – Благоевград. Работата включва използване на Атлас на облаците, разчитане и анализ на хелиограма, плювиограма, барограма, термограма и хигрограма. Определят се морфографските и морфометричните показатели на водосбора на река Благоевградска Бистрица. Провеждат се теренни изследвания на коритото, долинното дъно и склоновете на реката в района на парк Бачиново, както и измервания на воден стоеж и водно количество.

3. Теренна практика по ландшафтознание и биогеография Място на провеждане: долината на река Благоевградска Бистрица – Бачиново, Карталска поляна. Практиката систематизира и затвърждава теоретичните познания, придобити по дисциплините ландшафтознание и биогеография. Тя предоставя възможност за запознаване със структурирането и организацията на ландшафтните теренни изследвания. Студентите се обучават в събирането на растителни видове и съхраняването им в хербарии.

4. Работа със статистическа информация – икономически показатели

Събиране, обработка и анализ на икономически показатели по отрасли и региони в България и света. Студентите изработват диаграми, таблици и графики, илюстриращи обработените данни.

5. Работа със статистическа информация – демографски показатели. Събиране, обработка и анализ на основни демографски показатели за населението на света и България. Студентите създават графики и диаграми, показващи динамиката на демографските показатели, като брой на населението, структура, етнически състав и други.

6. Изработване на тематична карта Студентите създават тематична карта по избрана от тях тематика в областта на социално-икономическата или физическата география.

Технология на обучението и оценяване:

Практическите занятия се провеждат както на терен, така и в камерални условия, в зависимост от поставените задачи. Преподавателят определя обектите за теренната практика, като се стреми да осигури разнообразие и приложимост към учебния материал. Обучението завършва с формиране на текуща оценка. Тя се изчислява като средна стойност от резултатите на студента в следните компоненти: участие и работа по време на практическите упражнения, присъствие, презентация и защита на подготвените от студента материали.

ГЛОБАЛНИ КЛИМАТИЧНИ ПРОМЕНИ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Красимир Стоянов

e-mail: krasi_sto@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Глобални климатични промени" се изучава от студентите в специалност "География и регионална политика" с цел получаване знания за промените на климата на нашата планета и за предизвикателствата пред които е поставено човешкото общество понастоящем.

Съдържание на учебната дисциплина:

В курса се прави преглед на промените в климата в геологичната история на Земята, през историческия период и до наши дни. Дават се сведения за основните причини за изменението на климата – природни (астрономически, геологически, тектонски, циркулационни, биологични и т.н.) и антропогенни (емисии на парникови газове от транспорта, промишлеността, земеделието и комуналното стопанство, обезлесяването и редица др.). Акцентира се върху периодичността и цикличността на астрономическите фактори. Изяснява се същността на парниковия ефект и се проследяват тенденциите за промяна на концентрацията на парниковите газове в земната атмосфера. Коментира се наблюдаваното през последните десетилетия глобално затопляне и неговите непосредствени и предстоящи следствия в регионален мащаб, тяхното отражение върху околната среда, икономиката и ежедневието на хората. Въвежда се понятието „въглероден отпечатък“ и се проследява историята за обединяване на усилията на цялото човечество за намаляване на емисиите на парникови газове (Протоколът от Киото, Споразумението от Париж). Изтъква се ролята на всяка една страна и отговорностите на всеки един жител за постигане на устойчиво развитие в съответствие с водещия му принцип „Мисли глобално, действай локално“. В тази връзка студентите се запознават със същността и съдържанието на секторните политики свързани с намаляване на въглеродните емисии в България в контекста на съответните политики на ООН и ЕС.

Технология на обучението:

В процеса на обучението на студентите са предвидени лекции и практически упражнения. По-голямата част от лекциите са подготвени във вид на Power point презентации и се представят с мултимедиен проектор. В процес на създаване е електронен вариант на курса в платформата за електронно обучение Blackboard Learn. Там лекционният материал е богато онагледен с карти, графични изображения, линкове към външни ресурси, научно-популярни филми, снимков материал, и др.

Практическите упражнения се провеждат в учебна зала, където се дискутират темите от отминалите лекции, след което се поставят практически задачи, които студентите изпълняват индивидуално. Изучаването на дисциплината се обвързва с 90 часа извънаудиторна заетост, която включва самостоятелна подготовка на студента и консултации с преподавателя. Извънаудиторната подготовка на студентите е свързана основно с работа в библиотека, интернет, индивидуални и групови консултации, с цел теоретична подготовка за упражненията, придобиване на знания за изготвяне на рефератите и презентациите, за текущия контрол и изпита.

Организация на оценяването:

В курса на обучението по дисциплината студентите разработват по един реферат или презентация със собствени наблюдения върху геоекологичните проблеми в определен отрасъл или регион на България. През семестъра се извършва периодичен контрол чрез решаване на текущи електронни тестове. В края на семестъра се решава заключителен електронен тест, върху целия учебен материал. Всеки един от елементите на текущия контрол носи съответен брой точки, чийто

сбор накрая се трансформира в текуща оценка по шестобалната система и се закръглява с точност до 0,25. До изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложи в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол не по-ниска от Среден 3.

Изпитната процедура се състои в писменото развиване на две теми от конспекта по учебната дисциплина. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 25%, а на текущата оценка – 75%. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ПРИ ПРИРОДНИ БЕДСТВИЯ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра: "География, екология и опазване на околната среда"

Факултет: "Природо-математически"

Лектори:

Доц. д-р Красимир Стоянов

e-mail: krasi_sto@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+0су+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина "Управление на риска при природни бедствия" се изучава от студентите в специалност "География и регионална политика" с цел получаване на знания относно причините, възникването и същността на природните бедствия, тяхното разпространение и негативни последици върху околната среда и стопанската дейност на човека.

Съдържание на учебната дисциплина:

Настоящият курс дава начална представа за проблемите, свързани с управлението на риска от природни бедствия, както и някои възможни подходи за въвеждане на автоматизация за подпомагане вземането на решения, касаещи превантивната дейност и дейността по отстраняване на отрицателните последици от бедствията.

Учебното съдържание е разделено на три части. В първата част се дават някои основни понятия, използвани в оценката и управлението на природния риск. Във втора част са разгледани основните природни бедствия, като се акцентира на тези представляващи заплаха за нашата страна. В трета част се акцентира на различните подходи, използвани при прогнозиране и управление на рисковите процеси, при вземането на решения и ликвидиране на последици от тях.

В рамките на обучението по „Управление на риска при природни бедствия“, значително място се отделя на практическите занятия, които дават възможност студентите да усвоят умения за работа с тематични карти, набират, систематизират и обработват различни изходни данни като се запознават с основните природни бедствия за страната. Предвидени са и часове за разработване на реферат.

Технология на обучението и оценяване:

Обучението по дисциплината "Природни бедствия и управление на риска" се извършва съгласно действащия учебен план на специалност "География и регионална политика", ОКС "Бакалавър". Изпитната процедура включва тест или писмен изпит след предварително раздаден конспект. По време на обучението студентите представят реферат по примерни теми и презентации и получават текуща оценка. Относителното тегло на текущата оценка е 75%, а на изпита от общата оценка е 25%.

ГЕОГРАФИЯ НА БАЛКАНСКИТЕ СТРАНИ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Александра Равначка

E-mail: al.ravnachka@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация:

Учебната дисциплина “География на Балканските страни” е избираема за студентите от специалност “География и регионална политика”. Основната цел е да разшири и обогати знанията на студентите за географията на страните от Балканския полуостров – ресурсен потенциал, особености в геодемографското, етническото, конфесионалното, политическото и социално-икономическо развитие. Акцентира се на актуални проблеми на интегрираното развитие, на природния и културен потенциал на балканските страни.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът е структуриран в два раздела. Първият раздел е посветен на Балканския полуостров. Характеризира се природоресурсния потенциал, демографските, етническите и конфесионални особености на територията. Представена е съвременната политическа карта и промените, извършени през последното столетие. Акцентирано е на особеностите в социално-икономическото развитие, специализацията и икономическата интеграция между страните и регионалните политико-икономически организации на Балканите. Вторият раздел е посветен на балканските страни. При характеристиката им се спазва утвърдения типов модел (алгоритъм). Специално внимание се отделя на особеностите в социално-икономическото развитие и регионалната структура на страните, на членството им в световни и регионални организации, на водещи икономически центрове и градове с богато културно- историческо наследство.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ ОТ БЛИЗКИЯ И СРЕДЕН ИЗТОК

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Александра Равначка

E-mail: al.ravnachka@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Курсът “География на страните от Близкия и Средния Изток” е един от профилиращите и специализиращите в обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Той има за цел да им даде допълнителни знания за обществено-политическото и социално-икономическото развитие на страните от региона на Близкия и Средния Изток. Това е специфичен регион с важно значение за световното стопанство и международната геополитика.

Характеристиката на всяка една от страните включва оценка на природните условия и ресурси, разкриване спецификата на населението (брой, структура, движение, етнически и религиозен състав, териториално разпределение) и развитието на селищната мрежа, особеностите на икономиката (формиране и развитие на стопанските отрасли, териториално разположение, формиране на основни икономически райони, развитие на международните икономически отношения).

Съдържание на учебната дисциплина

Характеризира се природоресурсния потенциал, демографските, етническите и конфесионални особености на територията. Представена е съвременната политическа карта и промените, извършени през последното столетие. Акцентирано е на особеностите в социално икономическото развитие, специализацията и икономическата интеграция между страните и регионалните политико-икономически организации в Близкия и Среден Изток.

Технология на обучението и оценяване

Обучението по дисциплината “География на страните от Близкия и Средния Изток” се извършва съгласно действащия учебен план на бакалавърската програма на специалност “География и регионална политика”. Изготвянето на учебната програма е съобразено с действащите в ЮЗУ “Н. Рилски” правилници, процедури и инструкции – Правилник за образователните дейности; Процедура по управление на качеството – ПР 2-01; ПР 1-02 - Записи по качеството; И 1-07-01 – Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми); РИ 1-07-02 – Изисквания при оценяване качеството на учебен курс; РИ 1-07-03 – Изисквания за проектиране, подготовка и реализация на учебен курс.

Съгласно Правилника за образователните дейности на ЮЗУ, до изпит се допускат само студентите, които са изпълнили изискванията за овладяване съдържанието на учебната дисциплина, заложили в тяхната аудиторна и извънаудиторна заетост и имат обща оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3.

Изпитната процедура включва писмен изпит по една тема от съдържанието на учебната дисциплина съгласно предварително раздаден конспект. Относителното тегло на изпитната оценка при формирането на крайната оценка е 25 %. Оценяването се извършва по шестобалната оценъчна скала, съгласно ЗВО и Наредба № 21 на МОН / 30.09.2004 г.

Писмените работи се съхраняват една година от датата на провеждане на изпита. Кредитите по дисциплината се присъждат само след успешно положен изпит с оценка равна или по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.

ГЕОГРАФИЯ НА СТРАНИТЕ ОТ ЮГОИЗТОЧНА АЗИЯ

ECTS кредити: 4.5

Форма за проверка на знанията: изпит

Семестър: VIII

Методическо ръководство:

Катедра География, екология и опазване на околната среда

Природо математически факултет

Лектор: доц. д-р Александра Равначка

E-mail: al.ravnachka@swu.bg

Седмичен хорариум: 2л+1пу

Вид на изпита: писмен

Анотация

Учебната дисциплина “География на страните от Югоизточна Азия”, е една от избираемите дисциплини при обучението на студентите от специалност “География и регионална политика”. Целта на лекционния курс е да запознае студентите с относително по-малко познат, но интензивно развиващ се регион от света. На фокус е неговата политико-икономическа организация с водещите институции и политики, както и избрани страни, техния ресурсен потенциал, социално-икономическо развитие и регионалната структура.

Съдържание на учебната дисциплина:

Курсът е структуриран в два раздела. Първият разглежда мястото на региона в глобален и регионален контекст. Специално място се отделя на политико-икономическите организации, осъществяващи дейност в тази част на света, на основните насоки на техните политики, координацията между тях, ръководни функции и т.н. Разглежда се също геодемографската, етнорелигиозната, политическата и социално-икономическа характеристика и структура на региона. Втората част запознава студентите с регионалната структура на страните от регион Югоизточна Азия. Специално внимание се обръща на регионалните различия в нивото на социално-икономическото развитие на отделните страни, на особеностите на природните условия и ресурси, на демографския им потенциал и държавно устройство. Прави се анализ на финансовите условия, на макроикономическите показатели за развитието на стопанството на отделните страни. Анализира се ефективността на мерките и програмите на организациите за преодоляване на вътрешните регионални различия между страните. Дават се географски знания за всяка една от страните, включващи анализ на географското положение, природните условия и ресурси, демографската ситуация, политическото развитие, икономиката и външноикономическите връзки, външната политика и др.

Технология за обучение и оценяване:

Обучението включва лекции и практически упражнения. Лекционният курс се провежда въз основа на предварително планиране на всяка лекция със следните компоненти: изложение, обобщение и дискусия. Прави се връзка между предходната и новата лекция, връзки с други учебни дисциплини и научни области. Процесът на преподаване е свързан и с използване на средства за онагледяване. Практическите упражнения са свързани със селектиране, ранжиране, обработване и анализ на статистическа информация. Дискутират се тенденции в териториалното или историческото развитие на определени производства и отрасли, провокира се студентското мислене за иновативни идеи.

Оценяването през семестъра се извършва периодично чрез възлагане на реферат или презентация. Включва се още решаване на тест, върху на съдържанието на учебната програма. Възлагат се индивидуални задачи за работа със статистическа информация – анализ, синтез, визуализация. Критерий за оценяване е степента на изпълнение на задачите (реферат, презентация, тест, анализи) като се отчитат равнищата на компетентност, аналитичност, разбиране. Делът на текущия контрол от общата оценка е 75%, като в нея относителното тегло на теста е 70%, на останалите компоненти – 30%.

До писмен изпит върху две теми от конспекта се допускат студентите, които са получили общата оценка от текущия контрол е не по-ниска от Среден 3. Кредити се присъждат само ако общата оценка е равна или е по-висока от Среден 3, съгласно системата за натрупване и трансфер на кредити.